

aile

DİYANET AYLIK DERGİ'SİNİN ÜCRETSİZ EKİDİR KASIM 2017

YENİ ANNE
KÂBUSU
POSTPARTUM
DEPRESYON

**AİLE HAYATIMIZDA
HZ. PEYGAMBER**

HURAFE:
HAKİKATİN
DÜŞMANI

**TEL DOLAPTA
LAZANYA**

CEHENNEMİ
YAŞAYAN
CENNET:
VIETNAM

**HAYRİ
KÜÇÜKDENİZ
İLE SÖYLEŞİ**

Bütün hedefimiz
Allah'a güzel bir
kul olabilmek.
Bu cihandan
giderken
sonsuz âleme,
ahiretimizi
kazanmak.

AİLEDE **ADALET**

Şüphesiz Allah, adaleti, iyilik yapmayı, yakınlara yardım etmeyi emreder; hayasızlığı, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor.

Nahl, 16/90.

Ailede Adalet

Dünya üzerinde yaşayan hiç kimseyi veya hiçbir durumu istisna edemeyeceğimiz bir değerdir "adalet". Şartlar ne olursa olsun; ne yaşamış, ne görmüş geçirmiş, neler hissetmiş, nereden bakmış olursak olalım "ama"sız olması gerekir adaletin. Yakın geçmişte Bosna-Hersek'te yaşanan soykırım ve katliamın içinde "Bizim düşmanımıza karşı tek bir borcumuz var, o da adaletli olmak!" diyordu Bilge Kral; bu söylediğimizin sahibi, samimi bir mütefekkeri ve uygulayıcısı olarak. Düşmanına karşı bile adaleti bir görev olarak gören anlayış... Kültürümüzün her alanında yansımalarını görmekte hiç zorlanmayacağımız bir bakış açısı...

Adaletin en yakışacağı, en gerektiği yerlerden biri hayat vesilemiz anne babalarımız, "birbirimize örtü" olduğumuz eşlerimiz ve "gözümüzün nuru" yavrularımızla bir hayatı paylaştığımız aile yuvası. Önce en yakınlarımızdan başlayarak tesis edeceğimiz adalet, hem aile huzurumuza vesile olacak hem de ailelerimizden tüm topluma yayılacaktır.

Bizler bu ay aile evimizin penceresini adalet bahçesine açtık. Dr. Fatma Bayraktar Karahan "Ailede Adalet" başlıklı yazısında; sevgi, meveddet ve huzurun ancak adalet duygusunun esas olduğu ailelerde hâkim olacağına işaret etti. Sadece söylemde bir adalet çağrısının çocuklara verilecek adalet eğitime bir katkısı olamayacağını; ancak ebeveyninin adaleti titizlikte gözettiğine, kendilerinin ve sevdiklerinin aleyhine dahi olsa hakkaniyetten ayrılmadığına şahit olan çocukların adaleti içselleştirebileceklerini belirtti.

"Aile-ce" bölümümüzde Psikolojik Danışman Abdullah Şencan "çocuklarda alt ıslatma" konusunu ele aldı. Davranışın fiziksel ve psikolojik nedenleri üzerinde durarak ailelere önerilerde bulundu. Psikolojik danışman Tuba Aşçıoğlu "yeni anne sendromu" olarak bilinen postpartum depresyonun anne ve bebek üzerindeki etkilerini bizimle paylaştı.

"Bir Nefes Sıhhat" köşesinde Prof. Dr. Hâldun Oğuz "reflü"nün belirtilerini ve hastalıktan korunmak için alınacak önlemleri kaleme aldı Prof. Dr. Hâldun Oğuz "reflü"nün belirtilerini ve hastalıktan korunmak için alınacak önlemleri kaleme aldı.

"Biz-bize" bölümümüzde Emine Gümüş Böke, "Aile Hayatımızda Hz. Peygamber" başlıklı yazısında Peygamber Efendimizin ailesindeki davranış örneğinden yola çıkarak huzur bulmak için kurulan aile yuvasında şefkat ve merhameti anlattı. Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı Hüseyin Arı, hurafelerin toplumda yerleşmesinde ve kökleşmesinde etkili olan faktörleri masaya yatırdı. Selim akıl ve bilimsel deney vasıtasıyla elde edilmeyen, Kur'an süzgecinden geçmeyen bilgilerin hurafeden ibaret olduğunun altını çizdi.

Bu ayki söyleşimizde Hayri Küçükdeniz'in, Mevlana'nın "Hiç olduk, yok olmayız artık" felsefesi ile terbiye edilmiş gönül hanesine misafir olduk. Sesini güçlü kılan ruh dünyasına kısa bir yolculuk yaptık. Gönül teline dokunan ve sesinde renk bulan duyguları ele aldık.

Dergimiz her ay olduğu gibi bu ay da birbirinden nitelikli pek çok yazı ihtiva ediyor. "Kalbe Dokunan Hikâyeler", "Yuvarlak Köşe", "Hayatın İçinden" ve ismini zikredemediğimiz diğer köşeler de birbirinden kuşatıcı içerikleriyle sizleri bekliyor. Sizleri dergimizle baş başa bırakırken adalet duygusunu içselleştirebilmiş, çocuklarımızın vicdanına da bu duyguyu nakış nakış işlemiş Müslümanlardan olmayı temenni ediyoruz.

Dr. Faruk Gökçü

İÇİNDEKİLER

34 HAYRİ KÜÇÜKDENİZ İLE HAYAT ÜZERİNE

Reyhan Sevinç

Duygu dolu, ibretli görüntüler gönül telimi her zaman titretmiştir. Mesela yakınıni amansız bir hastalıktan kaybeden birisinin dublajını yaparken sanki o kişi benmişim, o acıları, o duyguları ben yaşamışım gibi onun için hüzünlendiğimi hatta ağladığımı hatırlarım.

10 KISA KISA
Sümeyye Akyüz

58 SERBEST KÜRSÜ
Merve Ünalli

60 KIRKAMBAR
Murat Öztürk

61 SİZDEN GELENLER

62 BULMACA
M. Kâmil Yaykan

64 FOTOĞRAFİN ANLATTIKLARI

04

PENCERE

Dr. Fatma Bayraktar Karahan

AİLEDE ADALET

Birlikte bir ömür sürmek, beraberce huzur ve mutluluk bulmak üzere Yüce Yaradan'ın varlığının delili bir sevgi ile evlenir çiftler. Göz aydınlığı, dünya süsü çocukları olsun isterler. Amaç; bir imtihan yeri olan bu zorlu dünya hayatında omuz omuza mücadele verebilmek, mutlulukları artırıp hüzünleri beraberce karşılamaktır. Ancak bazen umulan olmaz.

12 ÇOCUKLARDA ALTINI ISLATMA PROBLEMİNİN NEDENLERİ VE ÇÖZÜM YOLLARI
Abdullah Şencan

18 TEL DOLAPTA LAZANYA
Betül Şatır

24 HURAFE: HAKİKATİN DÜŞMANI
Hüseyin Arı

16 YENİ ANNE KÂBUSU
POSTPARTUM DEPRESYON
Tuba Aşçıoğlu

22 AİLE HAYATIMIZDA HZ. PEYGAMBER
Dr. Emine Gümüş Böke

28 MAHAD'ALLE
Muhammed Kâmil Yaykan

- 38 DIŞARIDAKİ İÇ MEKÂN: AVLU**
Sema Bayar

- 32 KANAAT ZORDUR, MEYVESİ HUZUR...**
Mahir Kılınç

- 40 NALLIHAN KUŞ CENNETİ VE TAPDUK EMRE TÜRBESİ**
Seher Meriç

- 46 CEHENNEMİ YAŞAYAN CENNET: VİETNAM**
Saliha Dilmaç

- 52 BOĞAZ REFLÜSÜ NEDİR?**
Prof. Dr. Hâldun Oğuz

- 56 EDMONDO DE AMİCIS: ÇOCUK KALBI**

- 50 FİKRİM YOK...**
Hasan Karaca

Tabii benim kendi uçuşum hakkında neden fikir sahibi olmam gerektiği de ayrı bir sorun. Yani insanın neden uçuş hakkında fikri olsun ki? Bir uçağın uçması ve varması gerektiği bir fikir değil ki. Zaten öyle olmalı.

- 44 İLK MÜSLÜMAN HANIM: HZ. HATİCE**
Doç. Dr. Ayşe Esra Şahyar

- 54 BİR İŞİLTİLİ GERDANLIK: MOSTAR KÖPRÜSÜ**
Bekir Erdem

Nehrin iki yakasında yaşayan Hırvat ve Müslüman halkları birbirine bağlayarak yüz yıllarca Balkanlar'ın en önemli figürleri arasında yerini almıştı.

- 57 MAVİ RÜYALAR GÖREN ÇOCUK**
Sema Bayar

aile

Diyanet İşleri Başkanı Adına
Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni
DR. YÜKSEL SALMAN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
DR. FARUK GÖRGÜLÜ

Mali İşler ve Dağıtım Sorumlusu
MUSTAFA BAYRAKTAR

Yayın Koordinatörleri
DR. FATMA BAYRAKTAR KARAHAN
MUHAMMED KÂMİL YAYKAN

Tashihi
MUHAMMED KÂMİL YAYKAN

Arşiv
ALİ DURAN DEMİRCİOĞLU

Grafik-Tasarım
EVEN Medya
www.evenmedya.com
iletisim@evenmedya.com

Baskı
İleri Haber Ajansı Tanıtım İletişim
Matbaacılık Yayıncılık ve Teknik
Hizmetleri A.Ş.
Tel: 0212 454 32 90

Abone İşleri
Tel : 0312 295 71 96-97
Faks: 0312 285 18 54
e-mail: dosim@diyanet.gov.tr

İletişim
Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü Üni-
versiteler Mah. Dumlupınar Blv.
No: 147/A 06800, Çankaya/Ankara

Tel: 0.312 295 8661- 62
Faks: 0.312 295 61 92
ailedergisi@diyanet.gov.tr

Diyanet Aile Dergisi, Diyanet İşleri Başkanlığı yayın organıdır. Dergide yayımlanan yazı, konu, fotoğraf ve diğer görsellerin her hakkı saklıdır. İzinsiz, kaynak gösterilmeden her türlü ortamda alıntı yapılamaz.

Kendinize soruyor musunuz?

- Eşinizin anne-babası ziyaretinize geldiğinde kendi anne-babanıza gösterdiğiniz güler yüz ve ilgiyi gösteriyor musunuz?
- Eşiniz işten yorgun döndüğünde ona yardımcı olmaya çalışıyor, iş bölümü yapıyor musunuz?
- Maddi konularda eşinizin ihtiyaçlarını kendi ihtiyaçlarınız kadar önemsiyor musunuz?
- Ailenizin gelir düzeyini dikkate almaksızın harcamada bulunuyor, eşinize bu hususta baskı yapıyor musunuz?
- Çocuk sahibi olmak, çocuğa hangi ismin verileceği, evin yeri vb. konularda yalnızca kendi dediğinizin olmasını mı istiyorsunuz?
- Çocuklarınızın terbiyesinde eşinizle dengeli bir şekilde sorumluluk paylaşımı yapabiliyor musunuz?

PENCERE

AİLEDE ADALET

DR. FATMA BAYRAKTAR KARAHAN

Diyanet İşleri Uzmanı

B

ayram tatili yaklaştıkça evdeki gerginlik artıyordu. Çocuklar ne-

redeyse bayram gelmesin, tatil omasın istiyorlardı artık. Nereye gidecekleri konusunda anne-babaları yine tartışacak, en sonunda hepsinin morali bozulacak, istemeye istemeye üstelik küs hâlde bir bayrama daha girilecekti. Karşılıklı anlayış, fikir birliği ve istekleri dikkate almak bu kadar zor muydu?

Birlikte bir ömür sürmek, beraberce huzur ve mutluluk bulmak üzere Yüce Yaradan'ın varlığının delili bir sevgi ile evlenir çiftler. Göz aydınlığı, dünya süsü çocukları olsun isterler. Amaç; bir imtihan yeri olan bu zorlu dünya hayatında omuz omuza mücadele verebilmek, mutlulukları artırıp hüznüleri beraberce karşılamaktır. Ancak bazen umulan olmaz. Eş olmanın, aile olmanın gereği ihmal edilir, daha büyük yalnızlıklara hapsolür insan. Aynı evin içinde yan yana ama çok uzak, sevgi ile değil nefret ile öfke ile karşılaşan gözler; "Ben de kaybedeyim yeter ki o kazanmasın, madem ben mutsuzum o da mutsuz olsun." diyen kadınlar ve erkekler... Bir aileyi böylesine çıkmaza sürükleyen, hakkaniyetin yokluğudur. Kadın ve erkeği Allah'ın varlığının delili olan sevgiden, şeytanı cennetten kovduran, nefrete sürükleyen de karşılıklı anlayışı, empati ve sevgiyi yok eden de bu hakkaniyetsiz tutumlar ve adaletsizliktir.

Birlikte bir ömür sürmek, beraberce huzur ve mutluluk bulmak üzere Yüce Yaradan'ın varlığının delili bir sevgi ile evlenir çiftler. Göz aydınlığı, dünya süsü çocukları olsun isterler. **Amaç; bir imtihan yeri olan bu zorlu dünya hayatında omuz omuza mücadele verebilmek, mutlulukları artırıp hüznüleri beraberce karşılamaktır. Ancak bazen umulan olmaz.**

HAK VE SORUMLULUK DENGESİNDE ADALET

Evlilik ve aile hayatı karşılıklı haklar ve sorumluluklar doğurur. Hayatın her anında ve durumunda yüklenilecek sorumluluklara "evet" der taraflar. Ancak çoğu zaman yüklenilen bu sorumluluklara değil haklara odaklanılır eşler. "Ben görevimi yerine getirdim mi?", "Bana düşen burada nedir?" demek yerine karşındakinin görevlerini ve sorumluluklarını yerine getirip getirmediğine odaklanılır. Oysa hakta ve sorumlulukta tam bir dengedir sağlanması gereken. Farklı ailelerde büyüyen, fitri açıdan birbirine benzemeyen kadın ve erkeğin günlük yaşam içinde görev paylaşımından çocukların terbiyesine, yatırım yapmaktan ebeveynlerle ilişkilere kadar farklı pek çok meselede tam bir uyum gösterebilmeleri elbette kolay değildir. Bu uyum, ancak ortak ilkelerle ve hakkaniyet dengesi ile sağlanabilecektir. Adalet de en temel anlamıyla bu dengeyin korunmasıdır.

Hakkaniyetteki denge bozukluğu yani adaletsizlik, aileyi sarsacak ve hatta ailenin devamını imkânsız hâle getirecektir. Kendisi hasta olduğunda ilgi ve ihtimam beklerken eşi hasta olduğunda ilgisiz ve umarsız davranmak; ev işlerinde, çocukların terbiyesinde yeterince sorumluluk yüklenmemek; harcamalarda sadece kendisini dikkate almak ve bencilce hareket etmek; kendi ebeveyni söz konusu olduğunda gösterdiği dikkati eşinin ebeveyni için göstermemek ailede huzuru

bozan adaletsiz tutumlardan birkaçıdır. Adaletsizliğin sebebi bazen sağlıklı olmayan kadın-erkek anlayışları ve ne acıdır ki bazen yanlış dinî bilgiler dahi olabilmektedir. Oysa sadece sözleri ile değil, sözlerine ilaveten çok güçlü bir biçimde davranışları ile Nebi karşımızdadır. Her hak sahibine hakkının verilmesini söylerken (Buhârî, Savm, 51.) ailesini ihmal etmeyen, onlara zaman ayıran (Dârimî, Nikâh, 3.), evdeki sorumlulukları bölüşen (Buhârî, Ezân, 44.), yeri geldiğinde terliklerini tamir eden, elbisesini yamayıp (Buhârî, el-Edebü'l-müfred, 190.) koyununu sağan bir eştir o. (Buhârî, el-Edebü'l-müfred, 190.)

Kadının kocası üzerindeki hakkının ne olduğunu soran

kişiye ise "Kendi yediğinden yedirip, giydiğinden giydirmendir, onu kötülerememen, yalnız bırakmaman ve ona vurmamandır." (Ebû Dâvûd, Nikâh, 40-41) diyerek hakkaniyetin ölçüsüne işaret eder.

Güçlülüğün haklılık olarak algılandığı ve herkesin güç peşinde koştuğu bir dönemde hakkaniyetle muamelenin önemine işaret eder Nebi. Kadının maddi ya da fiziki güçsüzlüğünden yararlanmak değil adaletle davranmak, emanet bilinci ile hareket etmek asıl güç. Günümüzde de gücü haklılığın garantörü görenler bulunmaktadır. Kısmen kadın-erkek anlayışlarımız değişse de maddi ve fiziki gücünden hareketle evliliğinde, ailesinde adaletsizliğe düşenler görülebilmektedir. Oysa sanılanın aksine adaletsizlik, kişinin var olan gücünü de yok eder. Öyle ki Kur'an-ı Kerim'de adalet sıfatından yoksun olan kişi; dilsiz, aciz ve hiçbir işe yaramayan bir köleye benzetilmektedir. (Bkz. Nahl 16/76.) Çünkü adaletsizlik; kin, nefret ve düşmanlığa sebep olmaktadır. Zorla dileğini yaptıran, istediğini hakkaniyetle ve istişare ile değil baskı ile gerçekleştirenler; muhatapları nezdinde kendilerine duyulan sevgiyi, saygıyı kaybedeceklerini de unutmamalıdır. İşte tam da bu sebeple ailede adalet ve hakkaniyet ihmal edilmeye başlandığında temelleri sarsılmaktadır yuvaların. Zira en ufak gibi görülen meselelerde dahi adaletsizlik fikri vicdanları yaralamakta, evlilik birliğine duyulan inancı zedelemektedir.

Hakkaniyetteki denge bozukluğu yani adaletsizlik, aileyi sarsacak ve hatta ailenin devamını imkânsız hâle getirecektir.

KAYIP ADALETİ MAHKEMEDE ARAMAK

Çocuğa verilecek isimden, oturulacak evin yerine karar vermeye kadar pek çok meselede mahkemelere müracaat edildiği görülmektedir. Belki de evde tesis olacağına artık inancın kalmadığının en trajik göstergesidir kayıp adaleti mahkemelerde aramak. Resmî kurumların evlilik birliğine müdahalesi aslında evlilik kurumunun özel yapısına aykırıdır. Ancak bazı durumlarda evlilik birliğine müdahale edilmesi zorunlu olabilmektedir. Hâkimin tarafsız ve etkili müdahalesi; âdeta taraflar üzerinde etkili bir aile büyüğünün arabuluculuğu etkisi yapabilmektedir. Kur'an'ın kadının ve erkeğin ailesinden birer hakem çağırma tavsiyesini hatırlatmaktadır bize bu uygulama. Ancak başvurulacak son çözüm ve çaredir bu. Ve eşler, evliliğin devam etmesini istedikleri hâlde mahkemelerde adalet aramak zorunda kalmamalıdır. Zira dışarıdan tesis edilecek bir adalet, hakkaniyet duygusunun kalplerde, vicdanlarda yer etmediği bir ailede ne kadar ve nereye kadar etkili olabilecektir?

Eşlere ilişkin önemli bir konuda uyuşmazlık varsa evlilik birliğinin korunması amacıyla hâkimin müdahalesi istenebilir. Hâkimin müdahalesinin istenebileceği önemli konulara aşağıdaki örnekleri verebiliriz: Ortak konutun seçimi, katkı payının belirlenmesi, meslek ya da iş seçimi, çocuğun adının konulması ve okuyacağı okulun seçilmesi vb.

Evlilik birliğinin korunması amacıyla getirilmiş bu hükümler; Aile Hukuku'nun sosyal niteliğinin bir gereği olarak Anayasa'nın 41. maddesinde yer alan, devletin aileyi koruma yükümlülüğü gereğince öngörülmüştür. Medeni Kanun'un 195. maddesinin birinci fıkrasına göre, "Evlilik birliğinden doğan yükümlülüklerin yerine getirilmemesi veya evlilik birliğine ilişkin önemli bir konuda uyuşmazlığa düşülmesi hâlinde; eşler hâkimin müdahalesini isteyebilirler." Ancak evlilik birliğinin iç ilişkilerine hâkimi/mahkemeyi bulaştırma istisnai bir durumdur. Evlilik birliğinin korunması amacıyla hâkimin müdahalesi için uyuşmazlığın eşlere ve çocuklara ilişkin önemli bir konuda olması gerekir.

AİLEDE ADALET EĞİTİMİ

Çocuk yetiştirirken de ailede adaletin varlığı ve tesisi önemlidir. Hem hakkaniyetin varlığının getireceği huzur hem de sonraki yaşamlarında adaletin vicdanlarına yerleşmesi için... Anne-babasının gözüyle dünyayı gören çocuk; hakkaniyet duygusunu, vicdanına onların örneğiyle yerleştirebilecektir. Allah Resûlü'nün, çocukları arasında adaletsiz bir tutum gösteren Nu'mân b. Beşîr'e yönelttiği: "İyilik yapmaları konusunda çocuklarının sana eşit davranmalarını istemez misin?" sorusu bugün çocuklarımıza veremediğimiz adalet duygusunun yarın en çok bizi etkileyeceğini de ortaya koymaktadır.

Çocukları arasında sevgi göstermede, bağışta bulun-

mada, geleceğe ilişkin imkânlar sağlamada adaletsizlik yapmamak; aile hayatında eşine hakkaniyetle davranmak; kendi için istemeyeceğini onun için de istememek çocuklara adaleti öğretmenin en temel yoludur. Sadece dilde, sözde, söylemde bir adalet çağrısı hiçbir değer eğitiminde olmadığı gibi burada da mümkün değildir. Ebeveyninin adaleti titizlikle gözettiğine; kendilerinin, akrabalarının ve sevdiklerinin aleyhine dahi olsa hakkaniyetten ayrılmadığına şahit olan çocuklar ancak adaleti içselleştirebileceklerdir. Ve ancak hakkaniyet duygusu ve adaletin vicdanlarda esas olduğu ailelerde Allah'ın varlığının delili sevgi, meveddet ve huzur hâkim olacaktır.

Nu'mân b. Beşîr'in annesi Bint Revâha; eşinden, çocuğu için bir miktar mal ister. Annesinin ısrarı ile babası oğluna bağışta bulunmayı ve Nebî'yi bu bağışa şahit tutmayı kabul eder. Henüz bir çocuk olan Nu'mân'ın elinden tutarak Efendimize gider ve durumu şöyle arz eder: "Yâ Resûlallah; bu çocuğun annesi Bint Revâha, ona yaptığım bağışa şahit olmanı istiyor." Hz. Peygamber "Başka çocuğun var mı?" diye sorduğunda "Evet, var." cevabını alınca: "Peki, hepsine aynı miktarda mal verdin mi?" der. Baba, "Hayır, ey Allah'ın Resûlü!" diye cevaplar. Resûlullah bunun üzerine, "O zaman beni şahit tutma. Çünkü ben adaletsizliğe şahit olamam!" (Müslim, Hibe, 14.) buyurur. Ayrıca, "İyilik yapmaları konusunda çocuklarının sana eşit davranmalarını istemez misin?" diye ekler. Nu'mân'ın babası, "Elbette isterim Yâ Resûlallah!" diye cevap verir. Bunun üzerine Allah Resûlü: "O hâlde bu yaptığın olmaz!" (Müslim, Hibe, 17.) Çocuklarınız arasında eşitliği gözetin. (Müslim, Hibe, 18.) Onların sana iyi davranmaları nasıl senin onlar üzerindeki hakkın ise, aralarında adaletli davranman da onların senin üzerindeki haklarıdır." buyurur.

MECLİS ARAŞTIRMA KOMİSYONU RAPORU'NDAN

Aile bütünlüğünü olumsuz etkileyen unsurlar ile boşanma olaylarının araştırılması ve aile kurumunun güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 2016 yılında Meclis Araştırma Komisyonu oluşturuldu. Komisyon aynı yıl mayıs ayı içerisinde nihai raporlarını yayınladı.

Raporda yaşam tarzı, gelir ve eğitim düzeyi ne olursa olsun aile bireyleri arasında haklar-sorumluluklar dengesini kurabilen ailenin sağlıklı aile olduğu vurgusu yapılarak "Haklar bana, görevler sana." anlayışının cari olduğu bir ortamda, hangi yaşam tarzına sahip olursa olsun sağlıklı bir aileden söz edilemeyeceğinin altı çizildi.

Araştırmada detaylı bir şekilde incelenen konulardan biri aile içi ilişkilerdir. Bu kapsamda aile üyelerinin bir araya geldikleri durumlar, evde iş bölümü, aile içinde yaşanan sorunlar gibi konulara yer verilmiştir. Raporda ayrıca çocuk, yaşlı ve engelli bakımında ailedeki görev dağılımının nasıl yapıldığı, aile içi karar vermede bireylerin etkisi ve akrabalık, komşuluk ilişkileri üzerinde de durulmuş ve bu konularda aile içi adaletin tesis edilmesi durumunda aile kurumunun sağlıklı temeller üzerinde yürüyeceği belirtilmiştir.

Rapor aile bütünlüğünü etkileyen unsurlar ve çözüm önerilerini de içermektedir. Aile içi adalet ve hakkaniyet vurgusu yapılan çözüm önerilerinden bir tanesi de:

"Özellikle kadın, çocuk, engelli ve yaşlıların hak ihlallerine uğramaması, ailede adalet ve hakkaniyet duygularının gelişimiyle mümkün olacaktır. Aile bireyleri arasında kadını, kız çocuğunu, engelli ve yaşlı bireyi dışlayan ve ayrıma tabi tutan yanlış değer yargıları ve davranış kalıplarının değişmesine yönelik adımlar atılması zorunludur. Bu konuda, hem kadınlara hem de erkeklere yönelik bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır." şeklindedir.

MANEVİ REHBERLİK ARTIK KYK'LARDA

Toplumun bütün katmanlarına din hizmeti sunan Başkanlığımız; toplumsal yapının önemli bir kesimini oluşturan gençlerin dinî, millî ve ahlaki değerler ekseninde yetişmelerine katkı sağlamak amacıyla çeşitli çalışmalar yapmaktadır. Bu kapsamda yürüttüğü dinî, sosyal, kültürel ve eğitim projeleri doğrultusunda sistematik ve kalıcı çalışmalara imza atmaktadır.

Başkanlığımız tarafından ilk defa 2016 yılında Kredi ve Yurtlar Kurumu yurtlarında kalan öğrencilere yönelik dinî danışmanlık ve manevi rehberlik yapmak üzere personel görevlendirilmiştir. Başlatılan çalışmalar gençlerden alınan olumlu geri bildirimler sonucunda genişletilerek devam ettirilmiş ve Gençlik ve Spor Bakanlığı'yla imzalanan protokol çerçevesinde bu yıl haziran ayında da Ramazan temalı yaz kampları 12 merkezde yaklaşık üç bin gencin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Yeni Türk harflerinin kabulü.
(1 Kasım 1928)

Hz. Ömer'in şehadeti.
(3 Kasım 644)

Tanzimat Fermanı ilan edildi.
(3 Kasım 1839)

UNESCO kuruldu.
(4 Kasım 1956)

Atatürk vefat etti.
(10 Kasım 1938)

Düzce'de 7.2 şiddetinde deprem meydana geldi.
(12 Kasım 1999)

Süveyş Kanalı açıldı.
(16 Kasım 1869)

Kaniye Zaferi.
(18 Kasım 1601)

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Deklarasyonu yayınlandı.
(20 Kasım 1989)

Türkiye'de ilk kalp nakli yapıldı.
(22 Kasım 1968)

Meclis, Mustafa Kemal'e "Atatürk" soyadını verdi.
(24 Kasım 1934)

DİB SÜRELİ YAYINCILIK HİZMETLERİ

Toplumun hızla değişip dönüştüğü ve kitle iletişim araçlarının etkisinin giderek arttığı bir ortamda, halkımızı sahipsiz dinî bilgi ile aydınlatmanın önemi yadsınamaz bir gerçektir. Başkanlığımız, Diyanet hizmetlerinin daha etkili ve verimli olabilmesi için personele dinî ve mesleki genel kültür kazandırmak ve halkı dinî konularda aydınlatmak amacıyla ilk olarak 22 Kasım 1968 tarihinde yayın hayatına giren "Diyanet Gazetesi"ni neşretmiştir. Yayın hayatına devam eden "Diyanet Aylık Dergi", "Diyanet Aile Dergisi", "Diyanet Haber Bülteni", "Diyanet Çocuk Dergisi" ve "Diyanet İlmi Dergi" ile sizlerle her alanda ulaşmayı kendine amaç edinen Başkanlığımız sürelî yayınlarını her ay yenilenen ve zengin bir içeriğe sahip "www.diyanetdergi.com" adresinden, "Diyanet Dergilik" mobil uygulamasından ve sosyal medya hesaplarından da takip edebilirsiniz.

KIŞIN SEVİLEN TADI: MANDALİNA

Tatlı olması sebebiyle turuncgiller ailesinde tüketim konusunda en çok tercih edilen ve yapraklarını dökmeden yetişmesi ile bilinen, sonbahar ve kış aylarının sevilen meyvesi mandalina, C ve E vitamini açısından çok zengindir. Sodyum, potasyum, fosfor zengini karbonhidrat ve protein kaynağı olarak da bilinir. Mandalina tatlılarda, dondurmalarda ve şekerlerde kullanılmasının yanı sıra kozmetik ve bakım ürünleri gibi birçok alanda da kullanılabilmektedir.

Uzmanlar mandalananın özellikle kış aylarında soğuk algınlığının neden olduğu bakteriyel ve salgın hastalıklara karşı bağışıklık sistemine destek olduğunu, vücut direncini artırdığını, kolesterol dengesini sağladığını, uzun süre tok tuttuğunu, sindirim sistemini hareketlendirdiğini ve cilt sağlığına iyi geldiğini belirtmektedir.

Aşırı tüketildiğinde ishale yol açabileceği gibi, çocuklarda deri kızarıklıkları ve kaşınmalar da meydana getirebilir. Anne adaylarının da bu meyveyi mutlaka doktorlarına danışarak tüketmesi önerilir.

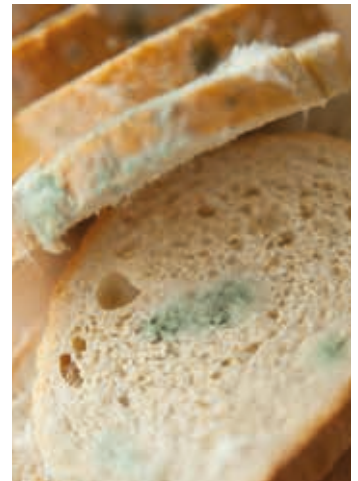
ADIM ADIM SAĞLIK

Günlük yaşantımızı mümkün olduğunca hareketli geçirmek ve sağlığımızı korumak için ilk adımdır yürüyüş. Uzmanlar fiziksel aktivitenin yetersiz olmasının obezite, kalp-damar hastalıkları, hipertansiyon, diyabet, kemik erimesi gibi kronik hastalıkların görülme sıklığını artırdığını belirtiyor. Bunların önüne geçmek ve daha aktif bir yaşam için yürüyüşü günlük aktivitelerinizin içerisine kolayca yerleştirebilirsiniz. Düzenli olarak yapılan ve yaşamın bir parçası hâline getirilen yürüyüş;

- Kalp-damar ve beyin damarsal hastalıkları riskini azaltır, kan basıncını düzenler, şişmanlık riskini azaltır, solunum kapasitesini artırır,
- Eklem ve kasların esnekliğini artırarak bel ve boyun ağrılarını hafifletir,
- Hafızayı güçlendirir, stresi azaltır, tansiyonu ve kolesterolü düzenler.

GİZLİ TEHLİKE: KÜF

Gıdaların yüzeyinde ve meyvelerin içinde nokta nokta veya gruplar hâlinde bulunabilen küfün arkasında gördüğünüzden çok daha fazlası gizlidir. Yüksek nem veya ıslak ortamda oluşan küf, beneklerle sınırlı zannedilse de gıdanın en alt kısmından başlayarak yüzeye doğru gelişir. Uzmanlar küfün tüm besine yayıldığını, küflenmiş ekmekler ve çürümüş meyvelerin kanserojen madde içerdiğinden kesinlikle tüketilmemesi gerektiğini, küflerin birçoğunun mikotoksin (küf zehri) denilen bir zehir ürettiğini ve yenmesi durumunda bu zehrin zamanla vücudun bağışıklık sistemini çökerttiğini, iç organlarda ve karaciğerde tahribata yol açtığını belirtmektedir. Küf, sağlığınızın yanı sıra evinizin yapısal bileşenlerinde de kalıcı hasarlara yol açabilir; halılarınız, giysileriniz ve mobilyalarınız küf nedeniyle zarar görebilir. Hem sağlık hem de hijyen açısından küfü kontrol altına almada temizlik çok önemlidir. Bebekler, küçük çocuklar, hamileler ve bağışıklık sistemi zayıf olanlar küfün neden olabileceği hastalıklara karşı daha hassastır.

Çocuklarda altını ıslatma probleminin Nedenleri ve çözüm yolları

ABDULLAH ŞENCAN

insanoğlu dünyaya gözlerini açtığında henüz hiçbir yeterliliğe sahip değildir. Birilerinin bakımına ve gözetimine muhtaç olarak dünyaya gelir. Bebeklik döneminde ihtiyaçlarını dile getirdiği ilk ve tek davranış şekli ağlamaktır. Hani derler ya “Çocuğun dilinden annesi anlar.” Anne, bebeğinin ağlama zamanından, ses tonundan, sesinin şiddetinden;

altını mı ıslattı, acıktı mı, yoksa hasta mı hemen anlar. Gelişimlerine bağlı olarak çocukların kendini ifade etme şekilleri değişiklik gösterir. Sözel iletişimin yanında çocuklar bilhassa davranışlarıyla da ebeveynleriyle iletişim kurmaktadırlar. Ebeveynler, olumlu davranışların yanı sıra olumsuz olanların da çocukların bilinçaltında bir tür iletişim kanalı olduğunu gözden kaçırmamalıdır. Kimi zaman bir davranış bozukluğu

ya da günlük hayatta karşılaşılan bir problem çocuğun ailesine yönelttiği bir “imdat” çağrısıdır. Çocuklarda altını ıslatma davranış problemi de bu çağrılardan biridir. Davranışa neden olan problemler ve çözüm yolları değişmekle beraber, asıl olan bir şeylerin yolunda gitmediği ya da eksik kaldığıdır.

Bu davranış probleminin temelini indiğimizde, bilerek ya da bilmeyerek çocuğuna

karşı yanlış tutum ve davranışlarda bulunan ebeveynler karşımıza çıkar. Hiçbir anne baba çocuğunun kötülüğünü istemez; ancak hem soruna kaynak teşkil etmek hem de çözümü çocuktan beklemek oldukça haksız bir tutumdur.

Çocuklar genellikle 2-3 yaşlarına kadar altlarını ıslatırlar. Bu olağan bir durumdur. 4 yaşından sonra alt ıslatmasının devam etmesi duru-

munda ise "altını ıslatma" (enürezis) sorunundan söz edilebilir. Altını ıslatma problemi dört şekilde görülür. Birincisi, yalnızca geceleri altını ıslatma. ıslatma yattıktan biraz sonra ya da kalkmaya yakın gerçekleşir. İkincisi, sadece gündüzleri altını ıslatma. Sebep bazen utangaçlık bazen de oyuna dalma olarak karşımıza çıkar. Üçüncüsü ise ara sıra alt ıslatmadır. Yeni bir kardeşin dünyaya gelmesi, çocuğa karşı sert di-

Çocuklar genellikle 2-3 yaşlarına kadar altlarını ıslatırlar. Bu olağan bir durumdur. 4 yaşından sonra alt ıslatmanın devam etmesi durumunda ise "altını ıslatma" sorunundan söz edilebilir.

siplin uygulanması, çocuğun korkutulması, gece üstünün açık bırakılması ya da bel kaslarını zorlayıcı aktivitelerde bulunması alt ıslatmanın nedenleri olabilir. Dördüncüsü de hem gece hem de gündüz (kronik) altını ıslatmadır.

Probleme karşı olumsuz tutumların etkisiyle çocuklarda parmak emme, tırnak yeme, telaffuz bozukluğu, kışkıklık, korkaklık ve pasiflik, içe kapanıklık ve yalnız yaşama,

sorumluluktan kaçma, kendine güvensizlik, öfke ve ağlama nöbetleri, saldırgan davranışlar, hırsızlık ve yalancılık, dikkat dağınıklığı, yaşına uygun davranışlar gösterme gibi sorunlar görülebilir. Buradan yola çıkarak diyebiliriz ki bu davranış problemlerinde, birinin sonucu diğerinin nedeni olabilir. Yani altını ıslatma davranışından kaynaklanan olumsuzluklar, çocuklarda tırnak yemeye sebebiyet verebilir.

ALTINI ISLATMA DAVRANIŞININ NEDENLERİ

Fiziksel Olarak

- Genetik yatkınlık,
- Sinir kas kontrolünün gecikmesi,
- İdrar yollarında enfeksiyon,
- Aşırı yorgunluk sonucu derin uyku,
- Aşırı sıvı ve/veya tuzlu gıdaların tüketimi,
- Ayakların ve bel kısmının aşırı ışıması gibi nedenlerden kaynaklanabilir.

Psikolojik Olarak

- Yeni bir kardeşin doğması, okula başlama, okul değiştirme, sevilen birinin kaybı gibi stres faktörlerine karşı hayatın eski dönemlerine geri dönme isteği,
- Erken ve baskılı tuvalet eğitimi (Özellikle aşırı titizlik ve sabırsız davranma),
- Gün içinde korku yaşanması,

- Ruhsal zorlama, aşırı baskı ve üzüntü yaşanması,
- Anne babanın ayrılması, aile ilişkilerinde bozukluklar, evde huzursuzluk gibi ailevi faktörler,
- Ailenin aşırı koruyucu ve hoşgörülü tutumu ile çocukta bebeci kalma eğilimi,
- İlgi çekme ve öç alma isteği gibi sebepler karşımıza çıkar.

AİLELERE ÖNERİLERİMİZ

- Önce çocuk tıbbi muayene neden geçirilmeli ve eğer gerekiyorsa ilaç tedavisi uygulanmalıdır.
- Doğduğu günden itibaren,

Bu davranış probleminin temelinde indiğimizde ebeveynler karşımıza çıkar. Hiçbir anne baba çocuğunun kötülüğünü istemez; ancak hem sorununa kaynak teşkil etmek hem de çözümünü çocukta beklemek oldukça haksız bir tutumdur.

uygun bir bakım yöntemi ile çocuk altını ıslattığında bekletilmeden bezi değiştirilmeli ve çocukta temizliğe haz duyma alışkanlığı oluşturulmalıdır.

- "Ayıp!", "Biraz tut!", "Eve gidince yaparsın!" gibi yanlış tutumlar mesane bozukluklarına yol açılabileceği için bunlardan sakınmalıdır.
- Çocuğun altına bez koyulmamalıdır. Aksi hâlde tedavi süresi uzatılmaktadır.
- Çocuk, tuvaleti gelir gelmez -nerede olursa olsun- hemen ihtiyacını gidermesi için teşvik edilmelidir.
- Ayakları sıcak tutulmalı, yatmadan evvel yatağının ısısı kontrol edilmeli, gerekli görüldüğünde çorapla yatmasına izin verilmelidir.
- Altı ıslak olarak fazla kalmamalı, kıyafetleri hemen değiştirilmelidir. Böylece çocuğa altının temizliği ve kuruluğu hissettirilmelidir. (Çocuk, ıslaklığı ve idrarın kokusunu severse kasıtlı olarak altını ıslatır.)
- Çocuğun eğitiminde kötü söz ve dayaktan özellikle kaçınılmalıdır.
- Çocuğa karşı ilgisiz davranılmamalıdır. Özellikle de yeni kardeşi olunca çocuk ihmal edilmemelidir.
- Gece yatmadan önce tuvalete götürülmeli, her gün aynı saatte yatmasına dikkat edilmelidir.
- Gece belli aralıklarla saat kurulusu çocuk tuvalete kaldırılmalıdır.

- Çocuk tuvalete kaldırıldığında tam olarak uyanık olması sağlanmalıdır.

- Korku içerikli görüntüler ve filmler izlettirilmemelidir.

- Ağır oyuncakları kaldırmasına ve arkadaşlarıyla oynarken birbirlerinin sırtına binmemelerine dikkat edilmelidir.

- Çocukla iyi bir iletişim kurularak altını ıslatmasının geçici olduğunun anlatılması, çocuğun bunun üstesinden gelebileceğine olan inancını arttırabilir. (Çocuk, bu durumun geçici olduğunu anlar sa sorunu yenmek için çaba sarf edecektir.)

Çocuk, altını ıslatmadığı zamanlarda ödüllendirilebilir. Ödül verirken şu iki yöntem kullanılabilir:

Birincisi **"Takvim Yöntemi"**: Öncelikle bir resim çizilir. Resmin bir tarafı güneşli hava; diğer tarafı yağmurlu bir hava temalı olmalıdır. Mümkünse bu resmi çocuğa çizdirmeli ya da onunla beraber çizmeliyiz. Çocuk altını ıslatdığı günlerde yağmurlu hava resminin altına (*) işareti, altını ıslatmadığı günlerde ise güneşli hava resminin altına (*) işareti konulur. Bu işaret kesinlikle çocuk tarafından konulmalıdır. Bir ay süre sonunda güneşli hava resminin altında (*) işareti çok ise çocuk ödüllendirilir. Ödülün niteliği çocuğun yaşına, kişiliğine uygun olmalıdır.

İkincisi ise yaş itibarıyla biraz daha küçük çocuklara daha uygun olan **"Boncuk yöntemi"**dir. Çocuk boncuk dolu bir kavanozdan altını ıslatmadığı her gün için bir bon-

Çocuk altını ıslatmadığı zamanlarda ödüllendirilebilir. Ödül verirken şu iki yöntem kullanılabilir: Takvim ve boncuk yöntemi. Ödülün niteliği çocuğun yaşına, kişiliğine uygun olmalıdır.

cuğu boş bir kavanoza atar. Boncuk sayısı, dolu kavanozdan fazla olursa çocuk yine ödüllendirilir. Tabi öncelikle bu bir oyun şeklinde çocuğa anlatılmalı ve mümkün olduğu kadar beraber hareket edilmelidir. Bu yöntemler uygulanırken, materyallerin (resim, boncuk ve kavanoz) ulu orta teşhir olacak yerlerde olmamasına dikkat edilmelidir, hatta çocuğun istediği bir yerde de olabilir.

Sonuç olarak çocuk dünyaya getirme sorumluluğunu alan anne-babanın da çocuk gelişimi, öğrenme psikolojisi, sağlık vb. konularda kendini yetiştirmesi beklenmektedir. Bunlar için de eğitim seminerlerine katılması, kaliteli kitaplar okuması, ilgili dergileri takip etmesi ve özellikle de bir uzmandan yardım alması gerekmektedir.

Yeni anne kâbusu

Postpartum depresyon

TUBA AŞÇIOĞLU
Psikolojik Danışman

D

oğum, kadın için en önemli yaşam olaylarından biridir. Doğum sonrası dönem, aileye yeni bir üyenin katılması ile yeni bir düzenin kurulduğu dönemdir. Kadınlar doğum sonrası ilk yıl içinde, psikiyatrik hastalıklar açısından risk altındadır. Ancak depresyon bu hastalıklar içerisinde en baskını olduğundan doğum sonrası psikiyatrik hastalık dendiğinde ilk akla gelen "postpartum depresyon" yani doğum sonrası depresyondur. Sıklığı %5-20 olarak bildirilmekle beraber, genel sıklığının %10 olduğu kabul edilir.

Postpartum depresyon (PPD) doğumdan sonra bir kadında gerçekleşen fiziksel, duygusal ve davranışsal değişimlerin karmaşık bir karışımıdır. Genellikle iki ila sekizinci haftalarda başlar ve en çok bir yıl kadar sürer. Depresyonun varlığı, derecesi ne olursa olsun bireyin ilişkilerini sürdürmesini engelleyerek evde, işte ve sosyal alanlarda problemler yaşamasına neden olur.

Doğum sonrası depresyonun bulgularının, doğum sonrasındaki ilk günlerde sıklıkla görülen Postpartum Blues olarak da adlandırılan "Lohusalık Hüznü"nden ayırt edilmesi güç olabilir. Postpartum Blues; yeni doğum yapmış annelerin neredeyse %70'inde görülen normal sınırdaki bir üzüntü veya endişe hâli, kolay ve sık ağlama, en yakınlarına sıkıca bağımlılık şeklinde ortaya çıkar. Bu durum genellikle en fazla on gün sürer ve belirtiler yakınların sosyal desteği ve ilgisiyle kendiliğinden kaybolur. Kadında doğumla birlikte ani gelişen hormonal değişiklikler, doğum süreciyle ve bebekle ilgili endişeler ve annelik rolünün kadına getirdiği sorumlulukların farkındalığı ise Lohusalık Hüznü'nün sebepleri arasında sayılabilir.

Postpartum depresyonun anneye etkileri

- Kişisel bakımını ihmal etmeye başlayabilir.
- İçine kapanıp insanlardan uzak durmak isteyebilir.
- Dalgalı ruh hali içerisinde olabilir.
- Bir konuya odaklanma sıkıntısı yaşayabilir.
- Uyku düzeni bozulabilir. (Geceleri uyuyamama ve/veya gün boyu uyumak isteme.)

DEPRESYONUN ORTAYA ÇIKIŞ NEDENLERİ

- Planlanmamış bir gebelik,
- Eşler arasındaki sorunlar,
- Ölüm, ayrılık gibi beklenmedik yaşamsal olaylar,
- Depresyona eğilimli yapı,
- Gebelik süreci boyunca aşırı strese maruz kalma,
- Daha önce kayıpla sonlanan gebelik veya doğum deneyimleri,
- Sosyal destek yetersizliği,
- Bebeğin bakımı ve sağlığı ile ilgili maddi kaynakların yetersizliği,
- Annenin kendi çocukluğunda tacize-istismara maruz kalmış olması, uygun olmayan aile ortamında büyümüş olması, kayıplar yaşamış olması gibi daha önce yaşanmış olan travmalar.

DEPRESYONU ÖNLEMENİN YOLLARI

- Kendiniz ve bebeğiniz için beklentilerinizde gerçekçi olun.
- Egzersiz yapın.
- Bazı günlerin iyi, bazılarının kötü olacağını farkında olun.
- Diyet uygulayın, kafeinden uzak durun.
- Eşinizle birbirinize zaman ayırın.
- Ailenizle ve arkadaşlarınızla iletişim içinde olun, kendinizi izole etmeyin.
- Eve ilk çıktığınızda ziyaretçilere sınır koyun.
- Bebeğiniz uyuduğunda siz de uyuyun veya dinlenin.

Nadir olarak, doğum yapan on kadından birinde daha şiddetli bir depresyon tablosu ortaya çıkabilir. En üzücü tarafı, bu rahatsızlıkta hastaların %4'ünde rastlanabilen bebeğini öldürme (enfantisid veya filisid) davranışdır. Anne bebeğine zarar vermeye kalkışabilir. Bu sebeple hastalık kişinin çevresi tarafından önemsenmeli ve dikkatli olunmalıdır. Ağır depresif belirtiler yanında intihar düşünceleri ya da girişimleri de görülebilir.

Kullanılan tüm ilaçlar anne sütüne geçtiği için çok mecbur kalınmadıkça emziren annelere hekim tarafından ilaç tavsiye edilmez. Ancak gerekli olduğu takdirde, bebeği korumak adına bebekte ciddi yan etkilere neden olmayan bazı antidepresan ilaçlar kullanılabilir. Depresyonun tedavisiz bırakılması, annenin durumunu iyice kötüleştirerek bebeği de tehlikeye atacaktır. Tedavide öncelikle ilaçsız yöntemler tercih edilir. Psikoterapi bu sorunun üstesinden gelinmesinde çok önemli bir role sahiptir. Şiddetli yaşanan depresyonlarda, özellikle intihar riski söz konusu ise anneyi hastaneye yatırmak gerekebilmektedir.

- Bebeğiyle yeterince ilgilenemediğini düşünüp suçluluk veya yetersizlik duygusu yaşayabilir.
- En küçük bir olay karşısında bile büyük tepkiler verebilir.

- Özellikle sabahın ilk saatlerinde enerjisinin dibe vurduğunu hissedebilir.
- Yeme alışkanlıkları değişebilir. (İştahsızlık ya da aşırı yeme isteği)

Buna bağlı olarak aşırı kilo kaybı ya da aşırı kilo alma görülebilir.

- Bebeğe ve/veya kendine zarar vermeye yönelik düşünce ve korku yaşayabilir.

Tel dolapta *Lazanya* BETÜL ŞATIR

Evime gelinmesinden hoşlandığım kadar birilerinin evine ziyarete gitmeyi de çok severim. Herhangi bir sebeple gittiğim bir evde, karmaşık duygular yaşadım geçenlerde. Çok tatlı bir teyzenin evindeydim. Nur yüzlü, nezih, tertemiz, güngörmüş, saygıdeğer olduğu her hâlinde belli tonton bir teyzeydi ev sahibesi. Tonton dedimse sevimli olduğunu belirtmek istedim sadece. Evinde bulunan eşyaların hepsinin bir hikâyesi vardı kesin. Küçükten büyüğe bütün eşyalarının üzerine eski zamanların sadeliği ve hatıraların güzelliği sinmişti Sakız Teyze'nin. Adı bu değil aslında. Ama siz onu bembeyaz hayal edin, tül bendinin rengini anımsayın diye sırf bu hikâye için ismini Sakız koydum.

Her yer eşya dolu değildi Sakız Teyze'nin evinde. Gereği kadar eşyasının olması evine huzur, dinginlik ve estetik kazandırmıştı. Belki de beni o evde mutlu eden şey eşyaların ailemin, büyüklerimin kullandıkları eşyalara benzeriydi; kim bilir? İstanbul'da görmeye alıştığım maket evlerin yorgunluğuna ne kadar iyi gelmişti anlatamam. İçerisinde büyüdüğüm evlerin dokusu, kokusu, rengi, ahenği vardı o evde. Sanki taze saklanmış, sıkı kapatılmış bir konserve gibi Sakız Teyze'nin evi karşıma çıkıvermişti. Metropolde olmasına rağmen içinde mahalleli, yazın reçel güzün salça kokan çocukluğu, hüznlerimi, sevinçlerimi ve kaybettiklerimi saklı-

yordu... Evi yıllar önce değil daha günler önce kurulmuş gibi özenli ve yeniydi. Sakız Teyze onca kalabalığa karışmış, ne badireler atlatmıştı belki ama tazelik onu ve evini sarmalamıştı. Onca seveni, geleni gideni bile başaramamıştı eşyalarını eskitmeyi.

Girişteki vestiyer zamana karşı gösterdiği o müthiş direnciyle karşılamıştı beni. Paltomu ona asıp şefkatle parmaklarımı gezdiren bu evde pek çok hikâye olduğunu anlamam zor olmadı. Galiba bunun bir benzeri ya halamın evinde ya da anneannemin kapı girişinde vardı. Oymalarına sinen yaşanmışlıklar, kakmaların gerisinden parmaklarıma gülümsüyordu. Ayaklarımı selamlayan yolluk ve içeriye geçtiğimizde oturacağımız kanepeler beni nedensiz bir şekilde gülümsetiyordu. Zamanda yolculuk yapıyordum. Vefat eden Elif yengemin ellerinden tutabiliyor, anneannemin şefkatli kucağına tekrar tekrar koşabiliyordum. Onlarda kalmak üzere annemlerden saklan-

Her yer eşya dolu değildi Sakız Teyze'nin evinde. Gereği kadar eşyasının olması evine huzur, dinginlik ve estetik kazandırmıştı. Belki de beni o evde mutlu eden şey eşyaların ailemin, büyüklerimin kullandıkları eşyalara benzeriydi; kim bilir?

dığım elbise dolabının da o evde olduğuna adım gibi emindim.

Sakız Teyze'nin tatlı sohbetini hürmetle dinliyordum. Anlatırken kullandığı kelimelerin değerli birer haysiyet taşıdığını düşünüyordum. Muteber, mutena, sadakat, diğerkâm, hatırşinas, nefaset ve daha bir sürü kaybolan sözcüklere suni teneffüs yapıyor; hayat veriyor; her birini odanın içine dolduruyordu. Güzel ve içli manaları ile kulağımın pasını siliyordu. "S" harflerini çıkarırken hafif ısığa çalan bir sesle, tane tane kelimelerle, çok berrak bir dille anlatıyor, beni mest ediyordu.

Oturduğum kanepenin döşemesinde ellerimi gezdirirken yıpratmaktan korkar gibi bir iltifat taşıyordum parmaklarımda. Çekmecelerine yaslandığınız çekyatları hatırlarsınız siz de. Hani bölmelerinde dikiş kutuları olan; kitaplar, defterler, fotoğraflar, günlükler saklanılan eski tip divanlar. Seneler önce duvarlara asılan tablolar da zamana ve mekâna şahitlik etmekteydi-

Zengin fakir ayrımının bir çırpıda yapılamadığı, her evde aynı yemeklerin piştiği, insanın sahici dertlerle, sahici kederlerle budandığı, sofraların peçetelerle süslenmediği, tabak takımlarının çok da kıymetli olmadığı zamanlardı. Götmiştüm ve gelmişim işte.

ler. Sükûnet bütün eşyaların kimyası olmuş evde bulunan her şeyi kuşatıyor gibiydi.

Annemin evinde de bir zamanlar olan ve kaynayınca ısılk çalan çaydanlığın sesiyle sohbeti kesen Sakız Teyze mutfağa yöneldi. Ben de ona yardım edebilmek, biraz da keşfime devam etmek için müsaadesini istedim ve onunla beraber mutfağa ilerledim. Tam da beklediğim gibi mutfağında bulunan birçok eşya da beni geçmişe çağırıyordu. Terekte duran altın sarısı kahve takımı hiç eksilmeden bu güne nasıl gelebilmişti. Kardeşimle annemden izinsiz oynarken çatır çatır kıldığımız takımın aynısı idi. Melamin cezve, bakır tabaklar, kocaman bakırdan sini, plastik çay tabakları... Her şey bir yana

“tel dolabı” vardı mutfağın sağ köşesinde. Evet, eskiden mutfaklarda muhakkak bulunan bir parçaydı. Çok dolaplı mutfaklardan önce taşınabilir, tel kapaklı dolaplar vardı. İçine kuru erzakların konulduğu dolabın kapaklarında sık dokunmuş telden bir örüntü olurdu. Bu yüzden tel dolap denilirdi. Cam kapakları olmazdı. İçinde bulunan bir bölmeye reçel, bal gibi buzdolabına konması şart olmayan yiyecekler konurdu. İçeriye hava girebilir ama sinek veya haşerat giremezdi. Pötikareli kumaşlardan hazırlanmış iki kanatlı perdesi olurdu. Tabii daha hayat streç filmlere sarılmamıştı henüz. Elde hazırlanmış yarma, erişte, bulgur, tarhana kavanozları; çeşitli çayların kuru olarak saklanılan

Her şey bir yana “tel dolabı” vardı mutfağın sağ köşesinde. Evet, eskiden mutfaklarda muhakkak bulunan bir parçaydı. Çok dolaplı mutfaklardan önce taşınabilir, tel kapaklı dolaplar vardı. İçine kuru erzakların konulduğu dolabın kapaklarında sık dokunmuş telden bir örüntü olurdu. Bu yüzden tel dolap denilirdi.

dalları; ıhlamur kavanozları; siyah çay; şeker; kahve; çörek otu; kurutulmuş domates, patlıcan dilimleri; elma kakları; kayısı kuruları gibi Allah ne veriyse paylaşmak üzere her evde olan malzemeler doldurulurdu raflarına. Artan yemekler küçük kaplar içinde dolaptaki yerini alırdı. Kıрма zeytinlerin ve turşu bidonlarının saklandığı yerler dolabın en alt bölümüydü.

Bu dolabın bu çağda ve bu şehirde ne işi vardı. Ama ne güzel bir hatıra geçidiydi yaşıdıklarım. İçinde bulunan her türlü malzemeyle içten, cömert ve sevgi dolu sofraların kurulduğu evlerde büyümüştüm. O sofralarda tekrar oturdum, gelenleri hemen buyur ettim sofraya, yeni açılmış turşularla, mis kokan reçellerle şenlendirilmiş, dostların baş tacı edildiği, teklifsiz, tekellüfsüz sofralarda bulmuştum kendimi. Bu laşıklarını komşunun kızıyla ortaklaşa yıkadığım abartısız, süssüz, özentsiz, töhmetsiz sofralarda... Sakız Teyze'nin vesilesiyle gezinmiş gelmişim tüm özlediğim anları, eskilerde kalanları, gidenleri, gidip de gelemeyenleri... Görüp sevip gülümseyip tekrar dönebilmişim bu günün telaşesine. Sanki o tel dolabın kapakları çok gerilerde kalmış zamanlara yolculuk edebilmem için açılan gizemli bir zaman makinesinin kapılarıydı. Ve daha açmadan beni nelerle götürmüştü.

Sakız Teyze'nin çayımız için şeker istemesi ve tel dolabı işaret etmesiyle zamanın mühürlediği kapaklarını açmışım ahşap dolabın. Çok

heyecanlı olduğumu gizleyerek şefkatle dokunmuştum kapaklarına. Şekeri alıp kapatacaktım. Lakin açar açmaz çıktığım zaman yolculuğundan beni şu anımıza hoyratça savuran bir şeyler olmuştu. O kadar kaba bir şekilde paketlenip geri gönderilmişim ki günümüze, bu ani dönüşümü tel dolapta görmeye hiç alışık olmadığım malzemelere borçluydum. Nostaljik reçel kavanozlarını görmeyi beklerken iki paket lazanya ve kolay pasta yapımını sağlayan günümüz dünyasına ait karışımlar, baking powderler, krem shokellalarla karşılaşmak beni çok şaşırtmıştı. Pudingleri aralayıp şeker tabağına uzanırken gökyüzünden süratle düşmeye devam ediyordum. Sakız Teyze'nin kadife sesi ile irkildim.

Eskimemeye direndiği kadar başka şeylere de dirensydi keşke Sakız Teyze. Yeni gelmiş gelin gibi tutmaya çalışırken evin bütün odalarını, hatıralarını, güzel günlerini, kimyasal katkısı çok, raf ömrü uzun yiyeceklerin istilasına da mani olabilseydi keşke.

-“Aah torunlar doldurmuşlar dolabımı ıvır zıvırla, şekeri bulabildin mi kızım?” deyiverdi.

...

Tepsileri asmak için süslü askılar örüldüğü günlerdi. Evde patatesin bile olmamasının vaki olduğu yıllardı. Dükkânların kilometrelerce uzak, bakkallarda öyle her şeyin bulunmadığı, leblebi tozlarının genizlere kaçıp kuru öksürüklerin gerekçesi olduğu, lastik bir top için haftalarca para biriktirildiği zamanlardı.

Zengin fakir ayrımının bir çırpıda yapılamadığı, her evde aynı yemeklerin piştiği, insanın sahici dertlerle, sahici kederlerle budandığı, sofraların peçetelerle süslenmediği, tabak takımlarının çok da kıymetli olmadığı zamanlardı. Gitmişim ve gelmişim işte. Dönüşümde neye incinmişim bu kadar bilmiyorum. Modern dünyanın Deccal gibi girmedığı bir ortam bulduğumu sandığım için mi bu kadar üzül müştüm?

Eskimemeye direndiği kadar başka şeylere de dirensydi keşke Sakız Teyze. Yeni gelmiş gelin gibi tutmaya çalışırken evin bütün odalarını, hatıralarını, güzel günlerini, kimyasal katkısı çok, raf ömrü uzun yiyeceklerin istilasına da mani olabilseydi keşke. Anılarını kirleten hiçbir modern malzemeyi haremine almasaydı. Mümkün müydü böyle bir şey? Derlemek, toplamak, hayatın dağınıklıklarını ve yaşamın pürüzlerini bıkmadan usanmadan törpülemek, zımparalamak... Neredeyse mümkün olduğu na inanacaktım.

AİLE HAYATIMIZDA

Hız. Peygamber

DR. EMİNE GÜMÜŞ BÖKE
Şişli Müftülüğü ADRB Vaizi

Bize düşen onu örnek almak ve bunu nesilden nesile aktarmaktır. Çünkü, yolların en doğrusu onun yoludur. O; örnek bir eş olduğu gibi, temiz eşleri de, özellikle kadınlar için, birer örnektir. Dolayısıyla Hz. Peygamber'in hayatından alacağımız dersler de sonsuzdur.

insanlığı eğitmek ve ahlâkını yüceltmek için örnek insan olarak gönderilmiş olan Hz. Muhammed'in aile hayatını incelemek, onu öğrenmek, yaşamak ve insanlığa tanıtmak başta gelen görevlerimizden biridir. Günümüzde, özellikle aile hayatında yaşanan, derin bunalımlar, baş döndürücü bir şekilde ilerlemiş bulunan ilim ve tekniğe rağmen in-

sanlığın mutluluğunu sağlamamış olması "en güzel örneğe" bakışlarımızı çevirmemiz gerektiğini hatırlatıyor bizlere.

Onun aile hayatında, gerçek ve ebedi huzur saadetini araştırma konusunda evli insanlar için çok değerli tecrübeler ve ibretler bulunmaktadır. Mükemmel bir dost ve bir baba olarak yaratılışın en ince duygularıyla bezenmiş

olan Hz. Peygamber, bir aile reisinin aile fertlerine nasıl davranması gerektiğini emir ve tavsiyeleriyle açıkladığı gibi bizzat kendi uygulamaları ile de ortaya koymuştur. O, bu anlamda "En hayırlınız ailesi için hayırlı olandır. Bana gelince, ben aileme karşı en hayırlı olanıyım." (İbn Mâce, I, 636.) buyurmuştur.

Kadına karşı şiddetin yadigarı olmadığı bir toplumda ya-

şayan Hz. Peygamber (s.a.s.); kanıksanmış kötü muamele ve haksız uygulamalara, sözleri ve davranışlarıyla karşı çıkmıştır. Bir keresinde eşinden şiddet görüp kolu kırılan Cemile isimli sahabe kadın; yaşadıklarını kardeşine anlatmış, eşine katlanamadığını söylemişti. Kardeşi bu durumu Peygamber Efendimize anlattığında o (s.a.s.), eşler arasında böyle şeyler olabileceğini söyleyip konuyu geçiştirmemiştir. Sert bir tabiata sahip olan Cemile'nin eşi Sabit b. Kayş'ı çağırmış ve ondan eşini boşamasını istemiştir.

Hayatıyla ilgili çeşitli kaynaklarda pek çok ayrıntı nakledilen Efendimizin eş ve çocuklarının en ufak kırıcı bir söz söylediğine, hakaret ettiğine dair bir rivayet bulunmamaktadır. Bunun ötesinde o (s.a.s.), ailesi içinde çok müşfik ve duyarlıydı.

Bizim dünya ve ahrette mutlu olabilmemiz için bu mükemmel örneği tanıyamız, anlamamız ve onun izini takip etmemiz lazımdır. Müminler O'nun izinden

Hayatıyla ilgili çeşitli kaynaklarda pek çok ayrıntı nakledilen Efendimizin eş ve çocuklarının en ufak kırıcı bir söz söylediğine, hakaret ettiğine dair bir rivayet bulunmamaktadır. Bunun ötesinde o (s.a.s.), ailesi içinde çok müşfik ve duyarlıydı.

ayrılmadıkları sürece daima hayra ve huzura doğru yol alacaklardır. Kur'an-ı Kerim'de Yüce Allah, "Allah'ın Resulünde sizin için güzel bir örnek vardır." (Ahzâb, 33/21.) buyurarak onun örnek insan olduğunu bize bildirmektedir. "De ki: Allah'ı seviyorsanız bana uyun." (Âl-i İmrân, 3/31.) emri ile de ona itaat etmemizi emretmektedir. Hz. Muhammed de "Ben güzel ahlakı tamamlamak üzere gönderildim." (Muvatta, Husnu'l-Huluk, 8.) buyurarak bu kutsal görevin kendisine verildiğini bildirmiştir. Şu hâlde bize düşen onu örnek almak ve bunu nesilden nesile aktarmaktır. Çünkü, yolların en doğrusu onun yoludur. O; örnek bir eş olduğu gibi, temiz eşleri de, özellikle kadınlar için, birer örnektir. Dolayısıyla Hz. Peygamber'in hayatından alacağımız dersler de sonsuzdur.

Resûlullah hiçbir hadisinde insanların tamamen züht ve takvaya dönük, toplum dışı ve insan ilişkilerinden uzak bir hayat sürmeleri gerektiğinden söz etmemiştir. Bu-

nun aksine Müslüman için nasıl bir yaşayış gerekiyorsa onu tavsiye etmiştir. Hz. Peygamber; evindeki zamanının bir kısmını ibadete, bir kısmını ailesine, diğer kısmını da kendisine olmak üzere üçe ayırırdı. Ona göre kişinin ailesiyle geçirdiği zaman, boşa harcanmış zaman değildir. Hz. Peygamber, insanlara bildiğini anlatacağı ilk kişilerin aile fertleri olduğunu öğretmiştir. Aileye, akraba ilişkilerine verdiği önem; aile kurumunun sağlam bir şekilde ayakta durmasının yanında mutlu bir aile yuvasının oluşturulmasında da model teşkil etmiştir.

Hz. Muhammed'in mesajları çağımızda da aile için önemini, değerini ve canlılığını korumaktadır. Her şeyden evvel o, Kur'an-ı Kerim'in de ifade ettiği gibi "kendisinde her hususta en güzel örneği bulacağımız rehber" dir. Yüce bir ahlâk, edeb ve zerafet örneği olan Hz. Peygamber; her konuda olduğu gibi kadının dünyası ve kadın haklarının korunması bakımından da insanlığa rehberlik ediyordu.

"Kadınlarla iyi geçinin!" (Nisâ, 4/19.) ayet-i kerimesi Hz. Peygamber'in hem aile hayatında uygulama alanında yerini almış hem de bununla ilgili sözleri sahabelere verdiği emir ve tavsiyeler arasında önemli yer tutmuştur. İşte tam da bu sebeple onun evrensel mesajları; ailede şiddetin, huzursuzluğun ve merhametsizliğin arttığı günümüzde bize yeni yaklaşımlar ve çözümler için örnek olacaktır.

HURAFE

Hakikatin düşmanı

HÜSEYİN ARI

Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

Dinimizde belirli günlerle ilgili olarak, "Şu iş yapılmaz!" veya "Bu iş yapılır!" şeklinde bir ayırım bulunmamaktadır. Zira zaman, içinde yapıldığı işlere göre değer kazanır veya kaybeder. Bu hususu ifade sadedinde Efendimiz (s.a.s.) "İslam'da uğursuzluk yoktur. Hayra yormak ve uğurlu saymak vardır." buyurmuştur.

Hakikatin zıddı olan hurafe; aklı selim (sağlıklı düşünüş) ve nakli sahihe (doğru dinî bilgi) aykırı inanış, düşünüş ve kabullerdir. Bu inanış ve kabuller, hayatın her alanında var olabilir-

mekle birlikte dinî konularda daha yaygın olarak gözlemlenmektedir.

Bu türden inanışlar, daha çok dinî metinleri zamanla yok olmuş veya tahrif edilmiş dinlere mensup kişilerde

görölmekle birlikte hiçbir tahrife uğramamış Kur'an-ı Kerim'e ve asırlar boyunca yaşanarak nesilden nesle aktarılan Hz. Peygamber'in sünnetine sahip Müslümanlar arasında da maalesef müşahede edilebilmektedir.

Selim akıl ve bilimsel deney vasıtasıyla elde edilen bilgiler dince de makbuldür ve hurafe sayılmaz.

Ülkemizin bazı yörelerinde, Ramazan ile Kurban Bayramları kast edilerek "İki bayram arasında düğün yapılmaz ve nikâh kıyılmaz." denilmektedir. Bu sözün dinî yönden hiçbir dayanağı yoktur.

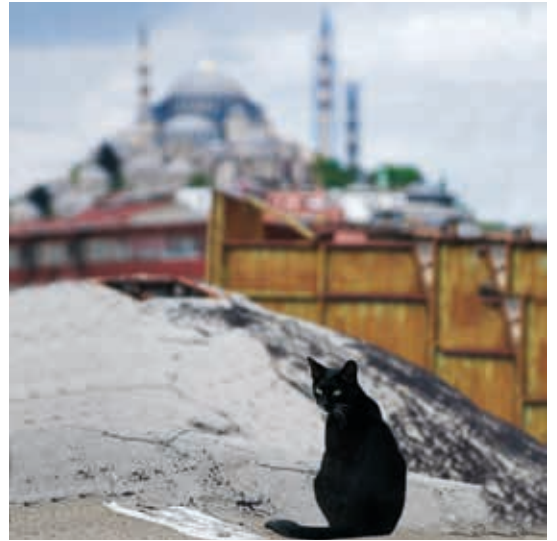
Hurafelerin Müslüman bir toplumda ortaya çıkışında birçok faktör etkili olmuştur. Bunları başlıklar halinde sayacak olursak; önceki dinler ve kültürlerin etkileri, dinî bilgi eksikliği, uydurma hadisler, psikolojik yatkınlıklar, taassup ve taklit gibi etmenlerden bahsedebiliriz. Hurafelerin toplumda yerleşmesinde bazen bu faktörlerden sadece bir tanesi etkili olurken bazen de hepsi birden rol alabilmektedir. Şöyle ki; Mecusilik, Şamanizm, Putperestlik gibi batıl inançlara ait birtakım inanışlar; dinî bilgi eksikliği, taklit, taassup, psikolojik yatkınlık gibi sebeplerle İslamiyet'ten sonra da etkili olmaya de-

vam etmiş, hatta devam etmekle kalmamış, uydurulan hadisler sebebiyle bu batıl inanışlar, İslam dinine aitmiş gibi kabul edilir hâle gelmiş ve nihayet nesilden nesle aktararak kökleşmiştir.

Hurafeler hayatın birçok alanında kendisini göstermektedir: Gaipten haber verme; bazı günlerin, ayların, hayvanların ve sayıların uğursuzluğu; kabirler ve türbelerle ilgili asılsız inanışlar bunlardan sadece birkaçıdır.

GÜNLERİN UĞURSUZLUĞU VAR MIDIR?

Özellikle hanımlar arasında haftanın günleriyle ilgili olarak birtakım yanlış inanışlar

Hurafeler hayatın birçok alanında kendisini göstermektedir: Gaipten haber verme; bazı günlerin, ayların, hayvanların ve sayıların uğursuzluğu; kabirler ve türbelerle ilgili asılsız inanışlar bunlardan sadece birkaçıdır.

vardır. "Salı günü bir işe başlanmaz." veya "Çarşamba çarşafa dolanır." cümleleri bunlardan bazılarıdır. Hemen belirtelim ki dinimizde belirli günlerle ilgili olarak, "Şu iş yapılmaz!" veya "Bu iş yapılır!" şeklinde bir ayırım bulunmamaktadır. Zira zaman, içinde yapıldığı işlere göre değer kazanır veya kaybeder. Bu hususu ifade sadedinde Efendimiz (s.a.s.) "İslam'da uğursuzluk yoktur. Hayra yormak ve uğurlu saymak vardır." buyurmuştur (Buharî, Tıb, 43, 44.).

SAFER AYI HAKKINDAKİ HURAFELER

Cahiliye döneminde müşrikler çeşitli nedenlerle hicrî ayların ikincisi olan Safer ayını uğursuz sayarlardı, bu ayda umre yapmanın büyük günah olduğuna, yapılan evliliklerin uzun ömürlü olmayacağına ve başlanan işlerin sonuçsuz kalacağına inanırlardı. Müşriklerin bu batıl inançlarının İslam'dan sonra da varlığını sürdürdüğü anlaşılmaktadır. Zira Hz. Peygamber (s.a.s.) "Safer ayında uğursuzluk yoktur." buyurarak bu Cahiliye anlayışını reddetmiştir (Buharî, Tıb, 19; Ebu Davud, Tıb, 24.). Buna rağmen günümüzde bile bazı uydurma rivayetlerle Safer ayının uğursuz olduğu iddia edilmekte ve bu uğursuzluktan kurtulmak için bu aya mahsus namaz, dua vb. ibadetler olduğu ileri sürülmektedir. Bu durum bize batıl inanışların, insanların inanç dünyasından sökülüp atılmasının ne denli zor olduğunu göstermektedir.

İKİ BAYRAM ARASINDA EVLENİLMEZ Mİ?

Ülkemizin bazı yörelerinde, Ramazan ile Kurban Bayramları kast edilerek "İki bayram arasında düğün yapılmaz ve nikâh kıyılmaz." denilmektedir. Bu sözün dinî yönden hiçbir dayanağı yoktur. Zira nikâh akdinin şartları arasında böyle bir kayıt mevcut değildir. Ayrıca Hz. Peygamber (s.a.s.) ile Hz. Aişe (r.a.) iki bayram arasındaki ay olan Şevval ayında evlenmişlerdir (Müslim, Nikâh, 73.). Bu sebeple iki bayram arasında düğün yapmakta ve nikâh kıydırmakta dinimiz açısından hiçbir sakınca bulunmamaktadır.

Özellikle hanımlar arasında haftanın günleriyle ilgili olarak birtakım yanlış inanışlar vardır. "Salı günü bir işe başlanmaz." veya "Çarşamba çarşafa dolanır." cümleleri bunlardan bazılarıdır.

İKİNDİDEN SONRA UYUMAK DİNEN SAKINCALI MIDIR?

Halk arasında ikindiden sonra uyuyan kişilerin ömrünün kısılacacağı, rızkının kesileceği ve aklına noksanlık geleceği şeklinde bazı inanışlar bulunmaktadır. Bu vakitte uyuyan bazı kimselerin uyandıklarında bir yorgunluk hatta baş ağrısı hissettikleri bilinen bir husustur. Öte yandan işini gücünü bırakıp uyuyan kimsenin kazancının eksileceği de aşîkârdır. Ancak bunları dinî bir aslı varmış gibi kabul ederek bir inanış mevzuu hâline getirmek problemli-dir. Zira bir konunun inanç mevzuu olabilmesi için Kur'an ve sahih sünnete dayanması gereklidir. Hâlbuki bu konuyla alakalı Kur'an'da bir ayet olmadığı gibi bazı zayıf ve uydurma rivayetlerin dışında sahih bir hadis de mevcut değildir.

Sonuç olarak dinimiz, aklî çıkarımlar ve bilimsel deneylerle elde edilmiş bilgilerle çelişmeyen bir yapıya ve orijinaliteye sahiptir. Dolayısıyla selim akıl ve bilimsel deney vasıtasıyla elde edilen bilgiler dince de makbuldür ve hurafe sayılmaz. Buna mukabil aklın ve bilimin müdahale edemeyeceği fizik ötesi âlemlerle ilgili olarak ortaya konulan her tür bilgi, adına "nas" denilen Kur'an ve sahih sünnetin kesin ifadelerinden elde edilmiş olmalıdır. Aksi takdirde dinî bir hakikatmiş gibi kabul edilen asılsız inanışların, aslında birer hurafeden ibaret olduğu gerçeğini çoğu zaman fark edemeyebiliriz.

"Savaş en çok da çocukları vuruyor. Hâlbuki onların hiçbir günahı yok. Hem de hiç. Ama en çok onlar etkileniyor. Kimisi yaralanıyor, kimisi sakat kalıyor, kimisi ölüyor, kimisi kaçırılıyor, kimisi terör kamplarında birer savaş makinasına dönüştürülüyor."

MAHAD'ALLE

MUHAMMED KÂMİL YAYKAN

A

dı, Abdi Nur Farah. Yaşı, 42. Memleketi, Somali...

Taniyabileceğiniz en güzide insanlardan biri...

Pek çok şey yaşamış, şairin de dediği gibi: "Neşâtın da gâmın da rüzgârın görmüş" (Nâbî).

Kendisi ile Türkiye Diyanet Vakfı'nca gerçekleştirilen 2017 Kurban Organizasyonu vesilesiyle Kenya'da tanışıyorum. O unutturulan kardeşliğimize, kendisi ile tanışınca yeniden sınırsız tutunmak istiyorum ve "Müminler ancak

kardeşler." (Hucurât, 49/10.) emrini yaşayarak öğreniyorum.

"Adım Abdi Nur Farah, 1974 yılının Aralık ayının 18'inde Mogadişu'da dünyaya geldim." diyerek başlıyor serencamını anlatmaya. "Annem ve babam ayrılmışlardı. Bu yüzden annem beni tek başına büyüttü. Kendisi hem benimle ve kardeşlerimle ilgileniyor hem de işlerine devam ediyordu. Çok zorlanıyor, gece gündüz çalışıyordu. Kazandığı ile de ancak geçinebiliyorduk. Hayatımızı zorlukla idame ettirebiliyorduk. Ben hayatın ne denli

zor olduğunu daha çocuk yaşta anlamıştım."

Zor bir çocukluk geçiren Abdi, "Daha yeni başlıyorum." diyor ve devam ediyor.

"On altı yaşıma geldiğimde Somali'de iç savaş patlak verdi. Aslında hayatımın en zor süreci de savaşla birlikte başlamıştı. Geleceksizlik ve hatta ülkesizlik kapımızın hemen önündeydi artık. 16 yaşındaydım ve pek çok şeyi gözlerimle gördüm. Bugün kimi gençler Kurban Bayramı'nda Allah için kestiğimiz kurbanları gördüğünde dahi etkileniyor, ölümle

karşı karşıya kaldıkları için. Ben insanların hemen yanı başında yaralandığını, öldüğünü, hatta vücutlarının paramparça olduğunu gördüm o yaşta. Hükümet krizi vardı ve ülke birliği hızla dağılıyordu. Annem bir gün eve soluk soluğa geldi ve Mogadişu'dan 400 kilometre ötedeki memleketimize gitmemizi, Mogadişu'yu terk etmemiz gerektiğini söyledi. Zaten hiçbir şeyimiz yoktu, kırsal alanda daha da kötü hâle düşecektik. Bu yüzden onunla gitmeyi reddettim. Beni geride bıraktığında yaptığı dualar hâlâ kulağımda: 'Oğlum, Allah seni korusun.

"Uzaktaki bir binanın camındaki keskin nişancılar kardeşimi kalbinden vurmuştu. Daha 16 yaşındaydım. Ve kardeşim gözlerimin önünde öldürülmüştü."

Karşılaştığın her insan sana iyilikle muamele etsin. Allah yardımcın olsun..."

O anlatırken annesinden ayrılmasını, aklına henüz güncelliğini yitirmemiş pek çok görüntü düşüyor; annesiz kalan çocuklar, ailesiz kalan mülteciler, yurtsuz kalan insanlar, aldığı yaralarla durumu her geçen gün daha da vahimleşen insanlık... Garip bir sessizlik oluyor "Annem beni geride bıraktı." cümlesinden sonra. Göz göze gele-miyoruz bir süre... Uzaklara bakıyor, gözleri doluyor sonra. Sesi daha da titremeye başlıyor.

1992'de her şey daha da kötüye gitti. O güne kadar düzgün işlemese de iyi-kötü bir sistem vardı yine ülkede. 1992'de her şey çöktü ve kelimenin tam anlamıyla kargaşa başladı. Ortada ne hükümet kalmıştı ne sistem ne de bir başka şey... İnsanların aklında sadece 'Şu an nasıl hayatta kalabilirim?' sorusu vardı ve bu sorun büyüyerek devam ediyordu.

"Yolda yürüyorduk bir gün. Ben, bir arkadaşım ve erkek kardeşim. Üçümüz yan yanaydık. Kardeşim ortamızdaydı. Güzel bir bahar günüydü. Galiba biz de eğleniyorduk. Yürürken onlara baktığım için önümdeki çukuru görmemişim. Ayağım çukura girince yere yuvarlandım. Gülerek kardeşime baktım sonra. Onun da yerde uzandığını gördüm. Takıldığını sandım ilk önce. Ama o 'düşmüş'tü. Zorlukla nefes alıyordu. Yüzünün rengi solmaya başlamıştı. Gömleğinin kalbinin üstüne gelen yerinden dumanlar tütüyordu. Arkadaşım da kolundan vurulmuştu. Uzaktaki bir binanın camındaki keskin nişancılar kardeşimi kalbinden vurmuştu. Daha 16 yaşınday-

dım. Ve kardeşim gözlerimin önünde öldürülmüştü."

Sana bir şey oldu mu diye sorduğumda:

"Allah hiçbir şeyi sebepsiz var etmez." cümlesiyle mukabele ediyor önce. "Beni çukura düşüren Allah, o gün orada ölmeme müsaade etmedi. Kurşun elbisemin kolunu sıyrıp geçmişti çünkü." diyor. Her şeyin O'ndan geldiğini ve O'na döneceğini, bize düşenin ise bu dünya hayatında güzel ameller işlemek olduğunu hatırlatıyor bize, Abdi.

...

"Sonra pek çok işte çalıştım." diyerek yeniden konuşmaya başlıyor, bu güne dek nelerle

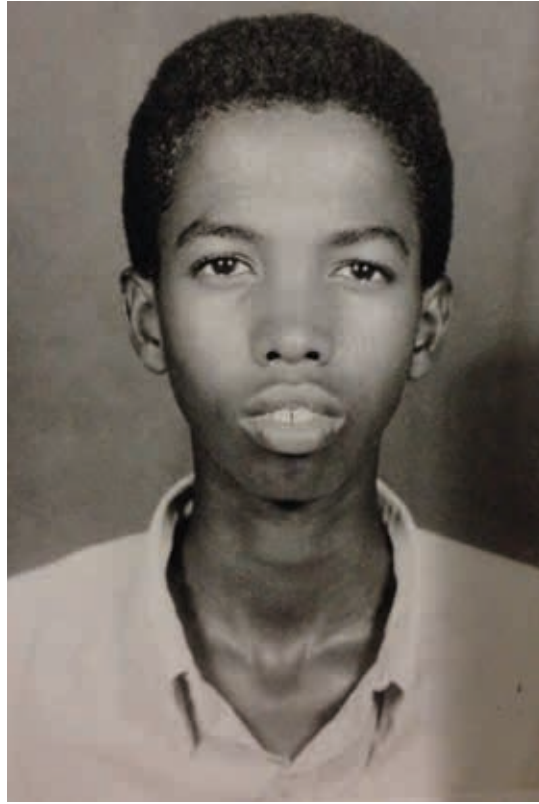

"Ben tasarladım bunu. 2025'te yani 50 yaşımda açacağım orayı Allah nasip ederse. 'Mahadalle' benim soy adımdır. (Bizdeki sülale ismi gibi) Büyük büyük dedemden geliyor bu isim. Ben bu adı kullanmak istiyorum açacağım çocuk evinde. 'Mahad'alle', 'Allah'a hamdolsun' anlamına da geliyor."

meşgul olduğunu sorduğumda. "Pek çok işte çalıştım. Ama ülkemin her yerinden alevler yükseliyordu. Ben de insanlara yardım edebilmek için hemşirelik ve tıbbi tercümanlık yaptım. 1992'de her şey daha da kötüye gitti. O güne kadar düzgün işlemese de iyi-kötü bir sistem vardı yine ülkede. 1992'de her şey çöktü ve kelimenin tam anlamıyla kargaşa başladı. Ortada ne hükümet kalmıştı ne sistem ne de bir başka şey... İnsanların aklında sadece 'Şu an nasıl hayatta kalabilirim?' sorusu vardı ve bu sorun büyüyerek devam ediyordu. Düşünebileceğiniz, tahmin edebileceğiniz en güçlü korkuları; en büyük sıkıntıları; en derin hüzneleri yaşadım. Savaş ülkemde hâlâ devam ediyor. Bombalar hâlâ patlıyor ülkemde. Kimsenin tam anlamıyla can güvenliği yok ama o kötü günler çok geride kaldı. Artık ileriye bakma zamanı." diyor gözleri parlayarak.

Bunca acıdan, bunca kederden, yaşadığı tarifsiz dehşetten sonra bile hâlâ nasıl bu kadar ümitvar olduğunu merak ederek soruyorum: "Nasıl?"

Müşahade ettiği onca korkunç manzaranın içinde buluyor kendini sanki. Hafiften ürperiyor. Parçalanmış aileler, darmadağın olmuş hayatlar, anne-babasını savaşa kurban vermiş küçücük çocuklar... Hepsi tekrar tekrar geçiyor gözlerinden. Hüznlenerek izliyorum. "Savaş en çok da çocukları vuruyor. Hâlbuki onların hiçbir günahı yok. Hem de hiç. Ama en çok on-

lar etkileniyor. Kimisi yaralanıyor, kimisi sakat kalıyor, kimisi ölüyor, kimisi kaçırılıyor, kimisi terör kamplarında birer savaş makinasına dönüştürülüyor. Çok çocuk gördüm, savaşın etkilediği. Ayağında ayakkabısı dahi yokken elinde boyundan büyük tüfeklerle insan avlayanı da gördüm bir dilim kuru ekmeğe muhtaç, açlıktan ölmek üzere olanı da. Ülkemde -sayısı hâlâ yeterli değil ama- bu çocuklar için yetimhaneler açılıyor. Ben bugün 42 yaşındayım. 50 yaşına geldiğimde tüm işlerimi bırakacağım ve 1000 çocuğa hizmet verecek bir 'Çocuk Evi' açacağım." diyor büyük bir heyecanla.

Sonra telefonunu çıkarıyor ve yetimhanesinin logosunu gösteriyor. "Ben tasarladım bunu. 2025'te yani 50 ya-

"On altı yaşına geldiğimde Somali'de iç savaş patlak verdi. Aslında hayatımın en zor süreci de savaşla birlikte başlamıştı. Geleceksizlik ve hatta ülkesizlik kapımızın hemen önündeydi artık."

şımda açacağım orayı Allah nasip ederse. 'Mahadalle' benim soy adımdır. (Bizdeki sülale ismi gibi) Büyük büyük dedemden geliyor bu isim. Ben bu adı kullanmak istiyorum açacağım çocuk evinde. 'Mahad'alle', 'Allah'a hamdolsun' anlamına da geliyor. Şunu da belirteyim; özellikle yetimhane demek istemiyorum. 'Çocuk Evi'ni özellikle tercih ediyorum. Çünkü bu çocuklar zaten annesiz-babasız. Zaten büyük bir acının içindeler. Kelimelerin gücüne inanırım ben. Yetim demek onlara daha da ağır gelecektir. Bu yüzden 'Çocuk Evi' diyorum oraya. 'Çocukların Evi'."

O böyle konuştuğu umudun ne kadar muhteşem bir şey olduğunu tekrar fark ediyorum. Hatta belki ilk kez umudun bu denli muhteşem olduğunu anlıyorum. Onunkisi parasızlıktan petrol şirketine, kimsesizlikten çocukların hamiliğine uzanan; gözlerinin önündeki savaşa inat içindeki barışın günden güne insanlara daha da huzur verdiği bir hayat. Savaş zamanında insanlara gönüllü olarak yardımcı olan; tarumar edilmiş ülkesinde üç cami yaptıran; bin çocuğun huzur içinde yaşayabileceği bir 'Çocuk Evi' inşa eden; kısacası "Haydi, hep hayırlara koşun, yarışın!" (Bakara, 2/148.) emrini 'duyan' bir hayat.

"Sonrasında Allah'tan yalnızca 20 yıl daha istiyorum." diyor son olarak. "Evi açtıktan sonra 20 yıl daha ömür versin bana Allah." "Âmin." diyor ve onun iyilerden olduğuna tüm kalbimle şahitlik ediyorum...

Kanaat zordur, meyvesi huzur...

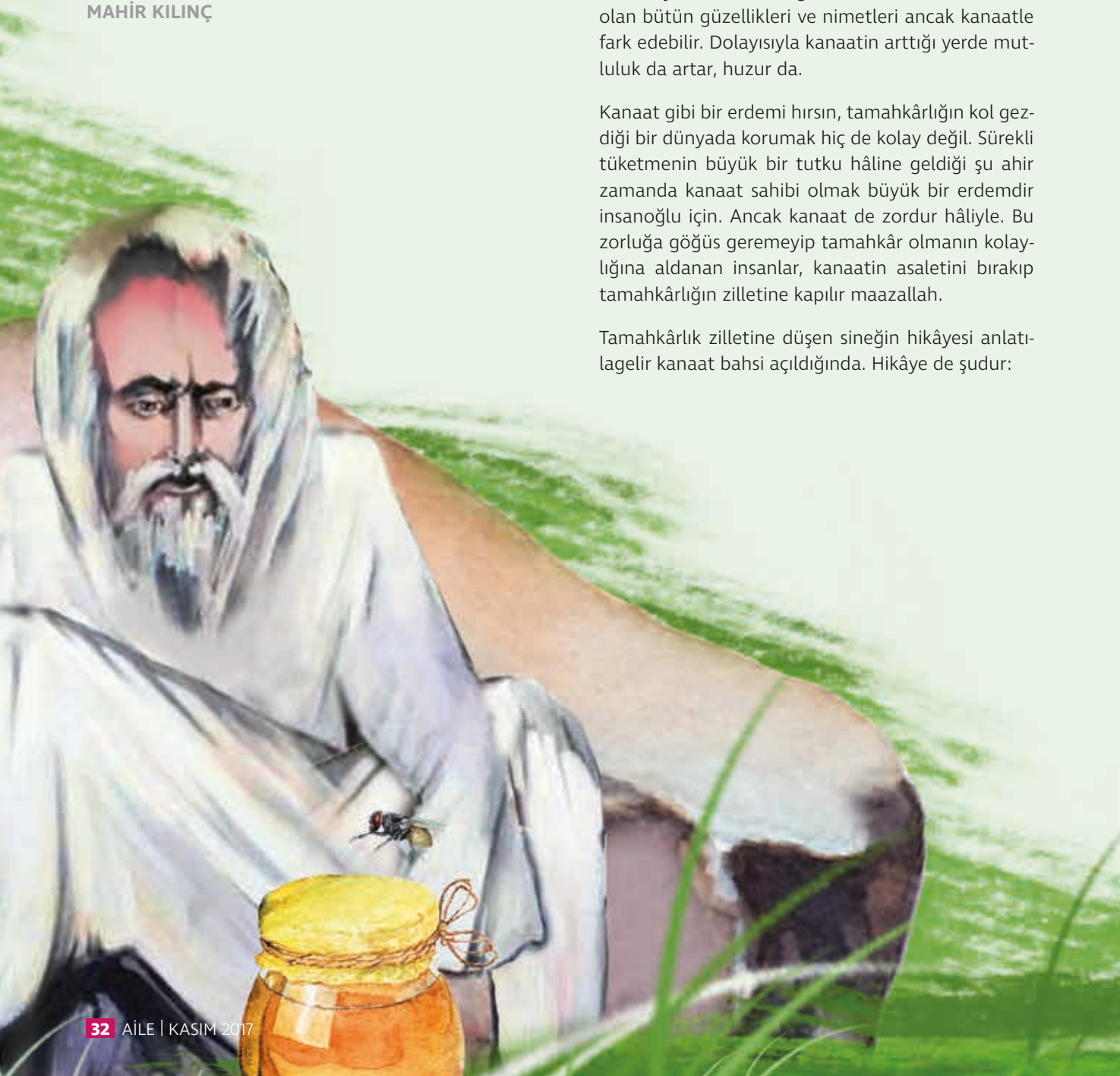
MAHİR KILINÇ

K

anaat, ne güzel bir ahlak ve ne büyük bir erdem. İnsanın ruhsal anlamda kemale erdiği nokta. İnsanı aziz kılan, asil kılan sonu gelmez bir hazine. İnsanı hırsın, haz düşkünlüğünün, tamahkârlığın zilletinden koruyup kollayan iffet hâli. Allah'ın (c.c.) insanoğluna bağışladıklarını bir lütuf olarak görüp kendisine bağışlanana rıza gösterme, razı olma hâli. Hülâsa kanaat, kişide eşref-i mahluk insana yakışır asalete ulaşma hâli. İnsanoğlu bunca güzelliği içinde barındıran kanaatle mutlu, huzurlu ve güzel bir hayatın kapısını aralayabilir ve o kapıdan içeri girebilir. Hayatın kendisine getirdiklerini, kendisinde var olan bütün güzellikleri ve nimetleri ancak kanaatle fark edebilir. Dolayısıyla kanaatin arttığı yerde mutluluk da artar, huzur da.

Kanaat gibi bir erdemi hırsın, tamahkârlığın kol gezdiği bir dünyada korumak hiç de kolay değil. Sürekli tüketmenin büyük bir tutku hâline geldiği şu ahir zamanda kanaat sahibi olmak büyük bir erdemdir insanoğlu için. Ancak kanaat de zordur hâliyle. Bu zorluğa göğüs geremeyip tamahkâr olmanın kolaylığına aldanan insanlar, kanaatin asaletini bırakıp tamahkârlığın zilletine kapılır maazallah.

Tamahkârlık zilletine düşen sineğin hikâyesi anlatılagelir kanaat bahsi açıldığında. Hikâye de şudur:

Günün birinde bir sinek, rızık için dolaşıp dururken bir bucakta duran bal küpünü gördü. Sinek balın iştiyakıyla heyecanlanıverdi, gönlü elden gitti, coştı, köpürdü ve feryada başladı:

“Nerede bir er ki benden bir arpacık alsın da o küpe atılmamı temin etsin. Vuslat dalım böyle meyve verir mi bir daha? Baldan daha iyi ne var ki?” dedi.

Sineğin bu feryadını duyan birisi onun muradını yerine getirdi. Küpün ağzını açtı, sinekten bir arpa alıp onun küpün içine girmesine yardım etti.

Sinek balın içine düşünce eli ayağı adam akıllı yapışıp kaldı. Kımıldayamaz hâle geldi. Kurtulmak için çok çaba sarf etti. Fakat kurtulmak istedikçe yapıştı kaldı. Sıçramaya çalıştıkça daha da daldı balın içine. Kendisi için ulaşılabilir olan bal, içinden çıkılmaz olan bir felaket olup çıktı karşısına.

Baktı ki bu baldan kurtuluş yok, başladı yine feryada:

“Ah dostlar beni bu bal kahretti, zehirden beter oldu bana! Nerde bir er ki beni kurtarsın bu beladan. Demin bir arpa verdim. Şimdi iki arpa vereceğim, tek biri çıksın da beni bu beladan kurtarsın!”

Sineğin feryadını işiten bir başkası yardıma geldi. Sinek kurtuldu. Kurtuldu ama balın içine girmeden

önceki o asil ve güzel hâlimden zelil ve pejmürde bir hâl kaldı geriye.

Yaşadığımız dünyanın kendisi bal küpü değil miydi zaten? Dünyada ihtiyaç namına olan ne varsa bizim için hepsi baldı. Hepsi ihtiyacımız olmasından ötürü bizim için güzeldi ve cezbediciydi. Ancak onların ihtiyacımız kadar olanının teminiydi kanaat. Peygamberimiz Hz. Muhammed’in (s.a.s.) insanoğlunun yaşansa da hep genç olan özelliği ihtiras sahibi olması (Müşned, III, 115, 119, 169.) buyruğunca kanaat zor bir erdemdir. O yüzdendir ki kanaat sahibi olmak, kemal bir ahlaka sahip olmaktan geçer. Âdeta bal küpü olan şu dünyada kanaatkârca bir yaşam sürdürmediğimizde sinek misali debelenip dururuz. Bize süslü görünen o ihtiyaçlar da bal olmak yerine hep birer zehir olur; mutluluğumuzu, huzurumuzu zehirleyen.

Kanaat, hayatımıza bir denge getirir aslında. Bu denge sağlandığında ise mutluluğu huzuru hem dünya hayatında hem de ahirette elde etmiş oluruz. Hırs, tamahkârlık, açgözlülük ve başkasının malına göz dikmek dünya ve ahiret hayatımızı mahvetmekten başka bir sonuç doğurmaz. Hasılıkelam kanaatin yerini hırs ve tamahkârlık alırsa kişinin zelil ve rüsva olması kaçınılmazdır.

Kanaatin asaletini, erdemini ve iffetini; hırs ile tamahın rezilliğine ve zilletine kaptırmamak dileğiyle...

Kanaat, hayatımıza bir denge getirir aslında. Bu denge **sağlandığında ise mutluluğu huzuru hem dünya hayatında hem de ahirette elde etmiş oluruz. Hırs, tamahkârlık, açgözlülük ve başkasının malına göz dikmek dünya ve ahiret hayatımızı mahvetmekten başka bir sonuç doğurmaz.**

Lezra Luma

HAYRİ KÜÇÜKDENİZ İLE HAYAT ÜZERİNE

Duygu dolu, ibretli görüntüler gönül telimi her zaman titretmiştir. Mesela yakınıni amansız bir hastalıktan kaybeden birisinin dublajını yaparken sanki o kişi benmişim, o acıları, o duyguları ben yaşamışım gibi onun için hüzünlendiğimi hatta ağladığımı hatırlarım.

Aşağıdaki QR kodu
telefonunuzdan veya
tabletinizden taratarak Hayri
Küçükdeniz'i kendi sesinden
tanıyıp dinleyebilirsiniz.

mür uzun ve meşakkatli bir yoldur. Kimine göre dolu dolu kimine göre ise hoyratça... Bu ayki söyleşimizde hayatının her mihenk taşını inanç ve tevazu ile örmeye çalışan kıymetli ses, kıymetli insan Hayri Küçükdeniz'in gönül hanesine misafir olduk.

Efendim; Hayri Küçükdeniz ismini internetten sorgulattığımızda pek çok bilgiye ulaşabiliyoruz. Ama bunların dışında sizi size sormak isteriz. Bize kendinizi nasıl anlatırsınız?

"Sizi size sormak isteriz..." dediniz. Ben kendimi nasıl anlatabilirim? Yani "hiç" nasıl anlatılır ki? Bir deneyeyim o zaman kendimi anlatmayı...

Merhaba. Ben, Hayri Küçükdeniz. Tam isimim Mustafa Hayri Küçükdeniz. Ama küçüklükten beri Hayri diye anıldığım için hep Hayri Küçükdeniz dendi. 1947 yılının Kasım ayında Samatya'da dünyaya gelmişim. Çocukluğum ve ilk gençlik yıllarım orada geçti. Babam Hasan Küçükdeniz, Cerrahpaşa'daki Davutpaşa Camii'nde müezzindi. Annem Sabriye Küçükdeniz; güzel, müteedeyin bir hanımefendi idi. İkisi de rahmet-i rahmana kavuştular. Allah gani gani rahmet eylesin... İlkokulu Mehmet Akif İlkokulunda, ortaokulu Davutpaşa Ortaokulunda okudum. Lisenin ilk yılını Pertevniyal Lisesinde okudum. Daha sonra ikametgâhımız değiştiği için yakın olması hasebiyle Bakırköy Lisesinde liseyi tamamladım. Sonra İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İşletme-Maliye Bölümünü bitirdim. O arada gazetecilik bölümünde de iki yıl eğitim aldım. Ama o bölümü bitirmedim.

Tahsil hayatımdan hemen sonra askere gittim. Askerlik dönüşü mesleğimle ilgili hesap uzmanlığı, maliye müfettişliği gibi imtihanlara hazırlanırken rahmetli annem İstanbul Radyosunda "Spiker alınacak." diye bir anons duymuş. "Oğlum bir git, gör bakalım." dedi. Ben de onu kırmadım. Aslına bakarsanız bu alanda bir yeteneğim olduğuna düşünmüyordum. Daha ziyade şarkı sesine karşı

bir hevesim vardı küçük yaşlarda. Annemle birlikte ilahiler söylerdik. Sonra TRT'deki imtihanı kazandım. Allah'ın izniyle kader çizgim o tarafa doğru meyletti. Orada göreve başladım ve on beş sene kadar çalıştım. Oradaki memuriyetimin sonlarına doğru dublaj hayatına atıldım. Senelerim dublaj ile geçti. Çok değişik seslendirmeler yaptım. Filmler, belgeseller, reklamlar, tanıtımlar, şiirler... Şu an aklıma gelmeyen bir sürü seslendirme yaptım Allah'ın izniyle. Sonra öyle bir dönem geldi ki artık o piyasadan uzaklaşmaya ve mümkün olduğu kadar ibadet ü taatle ilgilenmeye karar verdim. Dünyaya gelme-

mizdeki gaye de o değil mi? Cenab-ı Hakk'a kul olabilmek... Hayatımın sonuna kadar da Allah'a kulluk yolunda gayret sarf etmeye çalışacağım. Eksik, nakıs çok hâllerim vardı, yine var. Anneme-babama faydalı iyi bir evlat olmaya çalıştım. Onların vefatlarından sonra amel defterlerine sadaka-i cariyeye hükmünde sevaplar yazılmasını çok arzu ettim, ediyorum da. Amma velakin neden anne-babam hayatta iken onlara çok daha fazla hizmet edip onların rızalarını tahsil etme babında çalışmadım, düşündükçe ona pişmanlık duyuyorum. Allah rahmet eylesin.

Pek çok seslendirmeniz, dublaj ile ilgili çalışmalarınız ve kültürel faaliyetleriniz oldu. Bu noktada şunu sormak isterim. Sizin gönül telinize hangi duygu ve heyecan dokunur da bu kelimeler cümle olarak sesinizde renk bulur?

Duygusal bir insanım. Bazen çok katı, sert, taş gibi kaba saba; bazen de yumuşak, pamuk gibiyim. Duygu dolu, ibretli görüntüler gönül telimi her zaman titretmiştir. Mesela yakınına amansız bir hastalıktan kaybeden birisinin dublajını yaparken sanki o kişi benmişim, o acıları, o duyguları ben

yaşamışım gibi onun için hüzünlendiğimi hatta ağladığımı hatırlarım. Ya da annesini görmemiş, anne hasretiyle yanan bir çocuğun kelimelere yansıyan duyguları beni de çok hislendirmiştir. Burnumun direğinin sızladığını hissetmişimdir. Sanki o annesizliği, anneye özlemi ben kendim yaşamışım, yaşıyordum gibi hissedip öyle seslendirmişimdir. Tabii ben

Bütün hedefimiz Allah'a güzel bir kul olabilmek. Bu cihandan giderken sonsuz âleme, ahiretimizi kazanmak. Hepimiz bir işle uğraşıyoruz. Ben seslendiriyorum, siz yazıyorsunuz, öbürü bir şeyler satıyor, bir başkası hizmet sektöründe çalışıyor. Amma velakin dünyaya gelmedeki asıl maksadımız Allah'ı tanımak, O'na kul olmak, O'nun rızasına erebilmek. Son nefeste bu iman ile ki o imanı da salih amellerle süslemiş olarak Cenab-ı Hakk'a vasıl olabilmek.

“

Ben aslında biraz asosyal bir kişiyim. Hayatım toplumun içinde, şehrin göbeğinde geçti ama ben kendimi yalnız hissetmişimdir hep. Fazla bir arkadaş çevrem de olmadı. Çevremde konuşan biri değil de susan, dinleyen biri olarak tanınıyorum. Ama Allah vergisi bir sesim var, bir de diksiyonum. Onlar da her şey gibi fâni elbette.

böyle duygularımı anlatırken acaba dışarıya yansıtabilmiş miyim, dinleyenler mısralarda o duyguları hissetmişler midir bilemiyorum? Zaten duygu ve heyecan olursa ancak bir tat oluyor seslendirmelerde. Yoksa hiçbir duygu katmadan, güzel sesle, güzel Türkçe ile konuşmak sadece işin bir kısmı. Esas kısmı o duyguyu kulaktan gönle indirebilmek.

Efendim; çalışma hayatınızda, mahalle ortamında ve insanlarla olan iletişiminizde seslendirme, dublaj ve diksiyon ne gibi etkiler oluşturunur?

Ben aslında biraz asosyal bir kişiyim. Hayatım toplumun içinde, şehrin göbeğinde geçti ama ben kendimi yalnız hissetmişimdir hep. Fazla bir arkadaş çevrem de olmadı. Çevremde konuşan biri değil de susan, dinleyen biri olarak tanınıyorum. Ama Allah vergisi bir sesim var, bir de diksiyonum. Onlar da her şey gibi fâni elbette. Herhangi bir eğitim almadım. Dublaj konusunda tecrübem var. Her şey bir tecrü-

be, hayat da bir tecrübe. İstanbul doğumlu olup güzel Türkçe konuşan bir ailede yetişmiş olmanın artıları da var mutlaka.

İnsanlarla olan münasebetlerimde sima olarak, resim olarak pek görünmediğim; görünmek istemediğim için insanların sadece sesime aşinalıkları var. Çünkü sesi saklayamıyorsunuz. Herhangi bir yerde, bir alışverişte, bir hastanede, bir bankada, nerede olursa böyle bire bir konuşmalarda tabii aşına olanlar, ilgisi olanlar, sese karşı hassas olanlar hemen anlıyorlar ve sorular sormaya başlıyorlar. “Biz sizi bir yerlerde duyduk, dinledik.” diyenler çok çıkıyor. Hâlâ da öyle. Yani yaşlanmama rağmen, deforme olmasına rağmen sesim.

Yaptığım işlerin, seslendirmelerin maddi karşılığını alıyorum. Çünkü geçimimi bundan sağlıyorum. Allah’a şükürler olsun 70 yıllık ömrümde Cenab-ı Hak bana hep lütfetti, kerem etti. Maddi-manevi çok

ihsanlarda bulundu. Şükründen acizim, hamdinden acizim. Hamt O'na mahsus.

Hayri Bey; seslendirmelerinizde “Beni bam telimden vurdu” diyebileceğiniz bir şiir, bir yazı veya bir eser tınısı var mı?

Tabii ki. Senelerce seslendirmelerle, dublajlarla uğraştım. Ama insan olabilmenin, Allah’a kul olabilmenin gayreti ve duygusu beni her zaman etkilemiştir. Yani konusu öyle olan seslendirmelerde duygulandığımı hatırlarım. Hâlâ da o duygular içimdedir. Küçüklüğümde bu duyguları yaşarken: Ya Rabbi; ben ihtiyarlarsam, bana ömür verirsen; kalbimi, gönlümü taş gibi yapma. Bu duygularımı o zaman da hissedeyim, gözlerim yaşarsın, gönlüm heyecana gelsin diye dua ederdim. Hamdüsenalar olsun hâlâ bu yaşımda çok duygulandığım demler oluyor.

Mesela: “Yâdında mı o demler ki sen ağlardın gülerdi âlem / Öyle ömür sür ki mevtin sana olsun hande, halka matem.” dizeleri geldi aklıma. Yani doğduğunda bebeğin ağlaması sağlık işaretidir, herkes “Bebeğimiz oldu, ne güzel, sağlıklı.” der ve güler. Ama öyle de bir ömür geçir ki ölüm geldiğinde, yakîn sana eriştiğinde insanlar seni hayırla yâd etsinler, duygulanıp arkadan dua edebilsinler. Ne katı, ne duygusuz, zalim bir insandı demesinler.

Peki, Hayri Küçükdeniz’in sınırlı dünya hayatında arzu ettiği konular ve hedefleri nelerdir?

Bütün hedefimiz Allah’a güzel bir kul olabilmek. Bu cihandan giderken sonsuz âleme, ahiretimizi kazanmak. Hepimiz bir işle uğraşıyoruz. Ben seslendiriyorum, siz yazıyorsunuz, öbürü bir şeyler satıyor, bir başkası hizmet sektöründe çalışıyor. Amma velakin dünyaya gelmedeki asıl maksadımız Allah’ı tanımak, O’na kul olmak, O’nun rızasına erebilmek. Son nefeste bu iman ile ki o imanı da salih amellerle süslemiş olarak Cenab-ı Hakk’a vasil olabilmek. Asıl gayretin bu yönde olması gerekir diye düşündüm, düşünüyorum, hep de düşüneneğim. Müminin gıyabında bir mümin kardeşine duası makbul olan dualardandır denir. Çünkü ben sizin ağzınızla bir günah işlemedim, gıybet yapmadım... Sizin ağzınız benim için dua ederse ya da benim ağzım sizin için dua ederse inşallah makbul olur. Her zaman beni tanıyanlardan, sevenlerden dualarını niyaz ediyorum. Bütün gayretim odur. Maddi olarak bir beklentim yok çünkü Cenab-ı Hak zaten bana verdi de verdi. Allah onun hesabını verebilmeyi de nasip etsin. Bana da sizlere de...

Efendim; kalemin gücü cümleleri, sesin gücü ise kelamı maharetli kılar... Buradan yola çıkarak son cümlelerinizi de almak isterim...

Ne diyeyim? Güler geçerim.

Bir zamanlar güzel bir iş gelmişti. Benden cevap bekliyorlardı. Gittim bir akşamüzeri, bir yerlerde toplanmışlardı. Dedim ki: “Kusuruma bakmayın ben o seslendirmeyi yapamayacağım.” “Şöyle bir işim var, zamanım az.” dedim. Karşımdaki zat bana güldü ve omuzuma şöyle dokundu. “Tamam, Hayri Bey, olur.” dedi. “Eyvallah.” “Ama” dedi. Ama deyince durdum şöyle bir, “Ama şunu unutmayalım.” dedi. “Mekânın ve zamanın sahibi Allah...” Allah’ım! birdenbire sarsıldım. O sarsıntıyı hâlâ hissedirim. “Ben ne yaptım.” dedim kendi kendime. Zamanın ve mekânın sahibi Allah, her şeyin sahibi...

Son cümleler de ilk cümleler gibi. Cenab-ı Hakk’a iltica, niyaz, dua babında. Hani Efendimizin (s.a.s.) Aişe validemize öğrettiği gibi: “Ya Rabbi; sen affedisin, affetmeyi seversin, beni de affeyle.” Beni de affeyle. Hepimiz için de aynı duygularla, aynı af talebiyle bu cümleleri söylerim. Eyvallah.

Dışarıdaki iç mekân: **Avlu**

SEMA BAYAR

Yapılar; duvarları, döşemeleri, yüksek tavanları, hayata, sokağa açılan pencereleriyle anılır çoğu zaman. Her bir köşesi bir yüzü olur mekânın. Hâlbuki hayat o duvarların ötesinde akıp gider. Yaşam üst üste binmiş tuğlalarda değil, boşlukta nefes alır ve bir yapının hakikati dört duvarın çevrelediği o derin boşlukta gizlidir. Boşlukları dolduran insan, içindeki boşlukları da doldurur böylece. Avlular da yapıların nefes alan aynı zamanda insana nefes aldırان değerli mekânlarıdır.

Mabetlerden çarşılara, külliyelerden ailelerin sıcak yuvası evlere kadar avlular bir yapının olmazsa olmazıdır. Hatta avlulu yapı tasarımlarının izleri yüzyıllar öncesinde,

Mısır tapınaklarında görülür. Geleneksel Türk mimarisinde ise avlunun çok özel bir yeri vardır. Camilerin vazgeçilmezidir. Ortasına konurmuş namazgâhı ile hanların âdeta göz bebeğidir.

Evlerde ise bir başka değer taşır avlular. Yüzyıllar boyunca hem merkezde hem taşrada evlerin egemen unsuru olan avlular dinî ve ahlaki bir fikre yaslanır. Özellikle "Mahremiyet bilinci" geleneksel Türk evlerinde avluları vazgeçilmez kılmıştır. Evden sonra, sokaktan önce hayatın devam ettiği, ilk sosyal çevredir evlerin avluları.

Genişleyen aile ile genişleyen mekândır. Aileler büyüdükçe büyüyen yapılardır haneler. Kimi zaman avluya açılan bir göz oda, kimi zaman avlunun bir köşesinden uzanan müte-

Altında misafir ağırlanan ağaçları, sundurmaları, ekmek pişirilen ocakları, yazın son demlerinde kış hazırlıklarının yapıldığı köşeleriyle ev ve sokak arasında, evden ve sokaktan farklı, dışardaki iç mekândır avlular.

vazı bir merdiven, çoğalmanın birer nüvesi olur. Hem hane sahibinin imkânları hem de hane halkının kalabalıklığı ile doğrusal bir bağı vardır avluların. Zira bir de iç avlular çıkar karşımıza, mekân içre mekân olarak. Haremlik ve selamlığın taşı şekillendirdiği yerdir iç avlular. İslam dininin büyük önem verdiği mahremiyetin ev mimarisine yansımasıdır bu. Kültürel, dinî değerlerin, yaşayış biçimlerinin eve dokunuşudur.

Etrafı yüksek duvarlarla çevrili, sokağın yabancılığını dışarda tutan, evin mahremiyetinin görünmez bekçisidir bu alanlar. İnsana bir yandan arzuladığı o güven duygusunu verirken bir yandan da rengârenk çiçek tarhlarıyla, tam ortasına kondurulmuş bir çeşme ya da havuzuyla kendini çepeçevre saran duvarların soğukluğunu unutturur. Sarmaşıkların, çınarların, ille de dut ağaçlarının, olgun meşelerin özel bir yeri vardır avlu içlerinde.

Avlu ev halkı için hayatın biteviye aktığı yerdir. Anadolu'nun kimi bölgelerinde avluya "Hayat" denilmesi de boşuna değildir. Altında misafir ağırlanan ağaçları, sundurmaları, ekmek pişirilen ocakları, yazın son demlerinde kış hazırlıklarının yapıldığı köşeleriyle ev ve sokak arasında, evden ve sokaktan farklı, dışardaki iç mekândır avlular. Bilhassa sıcak iklimlerde yılın neredeyse tamamında hane halkının yaşam alanıdır. Sofranın kurulduğu, çayının demlendiği, sohbetin koyulaştığı, gün içinde çeşitli meşgalelerle kendi içine çekilmiş insanın insana değdiği yerler-

İnsanoğlu geleneksel ev mimarisinden vazgeçerken dört yanı çevrili bir alanı kaybetmedi sadece; kültürünü, değerlerini inşa eden ve de koruyan nice alışkanlığını da yitirdi.

dir. Çocukların güvenli oyun alanlarıdır. Ocağın közündeki kahveler demlenirken evin gelinlerinin buluşma mekânıdır. Ev işlerinin el birliğiyle kotarıldığı yerdir. Komşu hanımların ilk durağıdır. Sosyal hayatın ilk ve korunaklı başlama noktasıdır.

Merasimlerin de özel bir yeri vardır avluların hafızasında. Kına gecelerinin, sünnet törenlerinin, asker uğurlamalarının... Bayram sabahlarının ve ramazan sofralarının manevi atmosferi sirayet eder mekâna. Hayat kadar ölümü de bağrına basan avlular, taziyelere de ev sahipliği yaparlar. Fatihaları, Yasinleri, beyaz yemenili teyzeleri, takkesiyle tespihiyle eli bastonlu dedeleri, genciyle yaşlısıyla mahalle sakinlerini buyur ederler.

Soğuk kış günleri dışında çamaşır, bulaşık yıkama, yemek pişirme gibi günlük işler avluda görülür. Kanaviçesini eline alan genç kızlar sundurmanın altına kurulur. El emeği göz nuru çeyizler samimi sohbetlerin, tatlı gülüşlerin eşliğinde hazırlanır. Söküğü-

nü diken, yırtığını yamalayan, halısını, kilimi dokuyan avludadır. Bu birliktelik insana her şeyden önce yalnız olmadığını hatırlatır.

Taşrada yahut geleneksel mimarisini korumuş kimi şehirlerde hâlen avluların izlerini sürmek mümkün. Oysa kentleri, büyük şehirleri çoktan terk etti bu yaşam alanları. Modern hayat, insanı korkunç bir standardizasyonun içine hapsetti. Birbirinin aynı evler, birbirinin aynı şehirler türedi. Bireysellik adı altında insanı insandan koparan, evlerle birlikte aileleri küçülten, kişiyi yalnızlaştıran bir açmaz çıktı ortaya. Genişleyen aile ile genişleyen mekânlardan küçülen ailelere ve dar alanlara mahkûm oldu. Boşluklarını kaybeden yapılar, içindeki boşluğu dolduramayan kent insanı... Dört duvar denilen şey insanı birleştirmiyor artık, aksine ayırıyor. İnsanoğlu geleneksel ev mimarisinden vazgeçerken dört yanı çevrili bir alanı kaybetmedi sadece; kültürünü, değerlerini inşa eden ve de koruyan nice alışkanlığını da yitirdi.

Şimdi elinizde ve aklınızda ne varsa lütfen bırakın. Biliyorum, yetiştirmeniz ve yetiştirmeniz gereken onlarca iş var. Kendinize on, bilemediniz on beş dakika ayırın ve bu yazıyı okuyun...

BİR AZ DOĞA, BİR AZ HUZUR

Bu ayki yazıma böyle başlamak istedim. Neden böyle yazdığımı sizler de okuduğunuz zaman anlayacaksınız... Şimdi elinizde ve aklınızda ne varsa lütfen bırakın. Biliyorum, yetiştirmeniz ve yetiştirmeniz gereken onlarca iş var. Lakin bizler sağlıklı ve mutlu bireyler olmazsak inanın şimdi o çok önemli dediğiniz işlerinizin hiçbir değeri olmaz gözünüzde. Evet, ne diyordum? Kendinize on, bileme-

diniz on beş dakika ayırın ve bu yazıyı okuyun...

Uzun zamandır hep telefonla konuştuğum ama bir türlü yüz yüze görüşmenin kısmet olmadığı arkadaşım Ankara'ya gelecekti. Yeni yapılan tren garında gelişini beklerken onunla yaptığımız yolculuklar ve geçirdiğimiz güzel zamanlar gözümde canlanıverdi. Bu kez de Tapduk Emre'nin türbesini ziyaret edecektik.

İstikamet, Allah'ın izniyle,

Nallıhan'da bulunan Davutoğlu Kuş Cenneti ve ardından Tapduk Emre Türbesi...

Sabah kahvaltımızı yapıp yola revan olduk. Ne derler atalar: "Erken kalkan yol alır." Ankara'dan Ayaş, Beypazarı istikametine doğru devam ettik. Yeri gelmişken hem Ayaş'ta hem de Beypazarı'nda bulunan kaplıca sularının çok şifalı olduğunu hatırlatmak istiyorum. Benim gibi kaplıca dostu biri için bu noktalar çok önemli. Bana göre kaplıcalar, tam anlamıyla şifa

Nallıhan Kuş Cenneti ve TAPDUK EMRE TÜRBESİ

SEHER MERİÇ

kaynağı. Hele de günümüzde bütün hastalıkların sebebinin stres olduğu düşünülürse...

Beypazarı'nı geçtikten sonra yoldaki araç sayısı da epey azalıyor. Hatta bir ara yolda sadece biz vardık diyebilirim. Ahh bu yollar...

Beypazarı'ndan yaklaşık olarak otuz kilometre sonra hemen sağ taraftaki yükseltiler dikkatimizi çekiyor. Sarı ve kahverenginin farklı tonlarının birleşiminden oluşmuş çok büyük kum tepelerini gö-

receksiniz eğer sizin de buraya yolunuz düşerse. Hemen önündeki Sakarya Nehri'nin havzası da rengârenk ve muhteşem. Bu renkli tepeler, jeolojik yapısı nedeniyle çökme yaşanması ve farklı renklerdeki toprak tabakalarının üst üste gelmesiyle oluşmuş.

Ana yoldan hemen sağa doğru girdiğinizde Davutoğlu Kuş Cenneti'ne varıyorsunuz. Girişteki tabelalar ve içerideki yetkililer bizlere yardımcı oluyorlar. Eğer isterseniz burada yaşayan kuşların ve

Eğer isterseniz burada yaşayan kuşların ve manzaranın fotoğrafını çekebiliyorsunuz. Veya yetkililerden alacağınız bir dürbünle kuşları takip edebilirsiniz. Bunun için kuş gözlem kuleleri bile var..

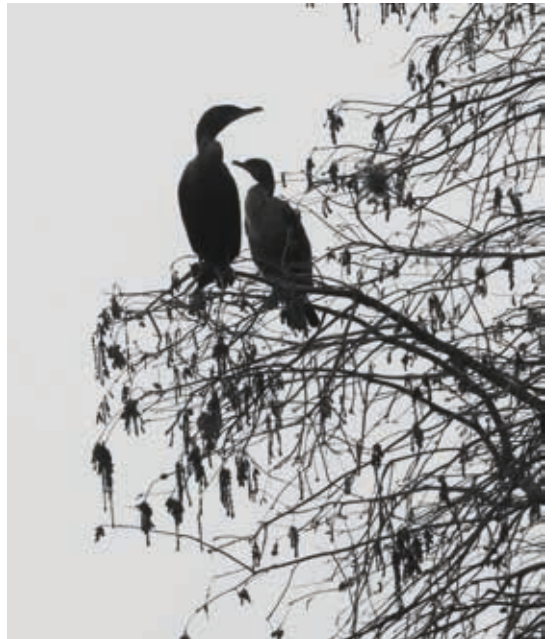
Burada 170'ten fazla tür bulunduğunu öğrendim. Hatta bazılarının soyu tükenmek üzereymiş. Bir yıl boyunca burada on tür yırtıcı kuş, beş tür baykuş, otuz beş tür su kuşu ve seksen tür ötücü kuş görülmüştü. Bundan dört sene evvel buraya geldiğimde bol miktarda leylekle karşılaştığımı hatırlıyorum ben de.

manzaranın fotoğrafını çekebiliyorsunuz. Veya yetkililerden alacağınız bir dürbünle kuşları takip edebilirsiniz. Bunun için kuş gözlem kuleleri bile var.

Nallıhan Kuş Cenneti, tarihî İpek Yolu üzerinde bulunuyor. Ne kadar etkileyici değil mi? Düşünsenize yüzyıllar öncesinde bile bu yollarda kervanlar gidiyormuş. Neyse kaldığım yerden devam edeyim. "Burada yani Anadolu'nun tam ortasında bu kuşların ne işi var?" diyebilirsiniz. Söyleyeyim; göçmen kuşlar için sulak alanlar çok önemlidir. Kuşların göç yolu üzerinde bulunduğu için bu alan, özellikle ilkbahar ve sonbaharda göçmen kuşlar için iyi bir barınak görevi görüyor. Burada 170'ten fazla tür bu-

lunduğunu öğrendim. Hatta bazılarının soyu tükenmek üzereymiş. Bir yıl boyunca burada on tür yırtıcı kuş, beş tür baykuş, otuz beş tür su kuşu ve seksen tür ötücü kuş görülmüştü. Bundan dört sene evvel buraya geldiğimde bol miktarda leylekle karşılaştığımı hatırlıyorum ben de.

Burada çalışan yetkililer gerçekten çok yardımcı oluyorlar ve bize kuşlar hakkında bilgi de veriyorlar. Bir kuşu belgeselde seyretmekle kendi gözlerinizle canlı canlı görmek inanılmaz farklı. Bunu ilk defa kuş gözlemi için gittiğim Halfeti civarında kukumav kuşunu gördüğüm zaman hissetmişim. İşte o zaman halk arasında "Kukumav kuşu gibi ne oturuyor-

Bir kuşu belgeselde seyretmekle kendi gözlerinizle canlı canlı görmek inanılmaz farklı şeyler. Bunu ilk defa kuş gözlemi için gittiğim Halfeti civarında kukumav kuşunu gördüğüm zaman hissetmişim.

sun?" denilmesinin sebebini de anlamıştım. İşte biz de bugün televizyon ekranlarındaki kopya görüntülerden çıkıp kendi gözlerimizle kuşları görmenin mutluluğunu yaşıyorduk. Çok sık dürbün kullanan insanlar olmadığımız için başlarda biraz zorlansak da dürbün ayarına zamanla alıştık.

Zaman denilen şey durmuyor. Burada hayran kaldığımız onca görüntünün ardından Tapduk Emre'nin türbesine doğru yola çıkıyoruz. İp gibi bir yol var önümüzde... Yanımızdan tek tük araba geçiyor... Aklıma Yunus Emre'nin hocası, gönüller sultanı Tapduk Emre'nin bir sözü geliyor... "Yol bitmiş midir ki, hele bakalım... Ne doğrular eğrile... Ne eğriler doğruyla..."

Tapduk Emre'nin doğum tarihinin miladi 1200 olduğu sanılmaktadır. Selçuklular döneminde Türkistan tarafından gelerek Nallıhan'ın güneyinde, Sakarya Nehri yakınında bulunan Emremsultan köyünün bulunduğu yere yerleşmiş. Hoca Ahmet Yesevi'nin öğrencilerindendir. Burada yaşamış ve burada vefat etmiştir. Ama biz onu daha çok Yunus Emre'nin kırk yıl hizmet ettiği ve onu yetiştiren hocası olarak tanırız.

Yaklaşık otuz kilometre sonra tabelaları takip ederek hafifçe sola döndük. Kenarları ağaçlıklı güzel bir yola girdik. Yol bizi Emremsultan Köyü'ne ulaştırdı. Burası çok sakin bir köy. Türbe, köyün hemen girişinde sağda bulunuyor. Ziyaret için gelmiş üç-dört araba daha var. Oldukça

Fotoğraflar: Seher Meriç

sade ve güllerle dolu bir bahçe içinde yer alan kare tabanlı, alçak tavanlı bir çatısı olan huzurlu bir mekân burası. Bahçenin hemen solunda yaşlı ağaçlar bulunuyor.

Türbeyi ziyaret etmeden önce öğle namazlarımızı kılıyoruz. Türbenin hemen solunda bulunan abdesthanelerin yanındaki bahçede şifalı olduğu söylenen bir çeşme var. Bol bol içiyoruz buradan. Sonra da türbeye giriyoruz. İçeriye basık kemerli alçak bir kapıdan giriliyor. Kapının üzerinde bir kitabe var ama zamanla silindiği için okunmuyor. İçeriye oldukça sade döşenmiş. Tapduk Emre, eşi

Hoca Ahmet Yesevi'nin öğrencilerindendir. Burada yaşamış ve burada vefat etmiştir. Ama biz onu daha çok Yunus Emre'nin kırk yıl hizmet ettiği ve onu yetiştiren hocası olarak tanırız.

ve çocuklarına ait kabirler var. Kur'an okuyoruz. Mekânın huzuru içimize doluyor. Hiç ayrılmak istemiyoruz âdeti.

Sonra dikkatimizi hemen arkadaki başka bir bina çekiyor. Orada da, Tapduk Emre'nin hatiplerinin kabirleri olduğunu öğreniyoruz. Buralara gelen ziyaretçilere fahri olarak yardım eden bir amcayla da sohbet ediyoruz. Ondan, Tapduk Emre'nin adının Emre Şeyh olduğunu ve anlamının "aradığımı buldum" demek olduğunu öğreniyoruz. İkinci namazından sonra gönlümüz Emremsultan köyünde kalmış bir şekilde eve dönüş için yola revan oluyoruz.

Yolda düşünüyorum... Bu insanlar ne kadar da güzelmiş... Ahmed Yesevî'yi, Hacı Bektâş-ı Velî'yi, Tapduk Emre'yi ve dahasını sevgiyle ve aşkla sayfalarca anlatabilirim. Çünkü onlar bu vatanın manevi mimarlarıdır. Aklıma Mevlânâ'nın bir sözü geliyor: "Neyi ararsan, osun sen."

İnsan sevgi ile yoğrulmuştur, içine ilahi ve sonsuz bir sevgi üflenmiştir. Araması ve bulması gereken yegâne şey bu ilahi ve sonsuz sevginin kaynağıdır.

İLK MÜSLÜMAN HANIM

Hz. Hatice

DOÇ. DR. AYŞE ESRA ŞAHYAR

Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

Resûl-i Ekrem Ümmü'l-mü'minin Hz. Âişe'nin evindeydi. Kapılarına gelip içeri girmek için izin isteyen misafirin sesi Allah Resûlü'nü hem mutlu etmiş hem de bir hayli heyecanlandırmıştı. Peygamberimizin bu sevinci Hz. Âişe'nin gözünden kaçmadı. Resûlullah heyecanla yerinde sıçrayarak:

"Allah'ım, bu gelen Hâle olmalı." buyurdu.

Hâle bint Huveylid, Hz. Hatice'nin kız kardeşiydi. Sesiyle ve tavıyla Hatice'ye çok benziyordu. Hatice'nin vefatı üzerinden geçen senelere rağmen Resûlullah'ın ona olan sevgi ve vefasından hiçbir şey eksilmemişti. Ne zaman bir koyun kesse bir kısmını Hatice'nin dost ve akrabalarına gönderirdi. Kapıya gelen Hâle'nin sesinin Hatice'ye olan benzerliği Resûl-i ekreme Hatice validemizi hatırlatmıştı. Âişe, Peygamberimizin bu sevincinden içten içe rahatsızlık duymuştu. Dayanamadı:

"Şu dişleri dökülmüş, ölümünün üzerinden de seneler geçmiş ihtiyarı ne diye anıp durursun? Allah, sana ondan hayırlısını nasip etmedi mi?" dedi. (Buhârî, Menakıbu'l-ensâr 20; Müslim, Fezâilu's-sahabe 77.)

Resûl-i Ekrem, Hz. Âişe'nin Hatice ile ilgili bu sözlerinden rahatsızlık duydu. Seneler evvel toprağa verdiği ilk eşinin kendisi için değerini ifade buyurmaktan çekinmedi:

"Hayır, Allah bana ondan hayırlısını vermedi. Kimsenin iman etmediği günlerde o bana iman etmişti. Herkes yalanlarken o beni tasdik etmişti. İnsanlar boykot ettiklerinde o bana malı mülkü ile destek olmuştu. Hiçbir kadından çocuğum olmadığı halde Allah bana Hatice'den evlatlar verdi." buyurdu.

Bu cevap karşısında Hz. Âişe, Resûlullah'ın eşlerinden hiçbirini Hz. Hatice'yi kıskandığı kadar kıskanmadığını itiraf etmek durumunda kaldı.

Hz. Hatice'nin Peygamber Efendimize olan imanı, sevgisi ve desteği hiç kimsenin desteği ile bir tutulamayacak kadar üstündü. Allah Resûlü Hira'da ilk kez vahye muhatap olduğunda yaşadığı korku ve şaşkınlığı evvela Hatice ile paylaşmıştı:

"Bana neler oluyor, kendim için endişeleniyorum!"

Günlerini uzlette ibadet ve tefekkürle geçiren eşi Hz. Muhammed'e; Hatice, tarihe geçen şu kıymetli sözlerle cevap verdi:

"Endişelenme! Yemin ederim ki Allah seni hiçbir zaman mahcup etmez. Çünkü sen akrabayı gözetirsin, doğru sözlüsün. Acizlerin elinden tutar, yoksulları kollarsın. Misafiri ağırlarsın. Haksızlığa uğrayanın yardımına koşarsın."

Hatice (r.a.); Hz. Muhammed'in, tüm peygamberlere vahiy getiren melek Cibrail'i gördüğünü öğrendiği an tam bir teslimiyetle "Ben senin Allah'ın resûlü olduğuna şahitlik ederim."

diyerek Müslüman oldu. Böylece Hz. Hatice, Hz. Muhammed'in peygamberliğine herkesten önce inanmış ve İslam'la şereflenen ilk kişi olma üstünlüğünü elde etmişti.

Resûlullah; Hatice'nin, bu ümmetin en hayırlı kadını olduğunu söylemiş, ismini Hz. Meryem ile beraber zikretmişti:

"En hayırlı kadın Meryem bint İmran'dır. En hayırlı kadın Hatice bint Huveylid'dir." buyurdu. (Müslim, Fezâilu's-sahabe 69.)

Peygamber Efendimizle evlendiğinde bir rivayete göre kırk bir rivayete göre de yirmi sekiz yaşında olan Hatice validemiz, henüz hayatta iken cennetle müjdelenen sahâbîlerden biriydi.

Hatice (r.a.); Hz. Muhammed'in, tüm peygamberlere vahiy getiren melek Cebrail'i gördüğünü öğrendiği an tam bir teslimiyetle "Ben senin Allah'ın resûlü olduğuna şahitlik ederim." diyerek Müslüman oldu. Böylece Hz. Hatice, Hz. Muhammed'in peygamberliğine herkesten önce inanmış ve İslam'la şereflenen ilk kişi olma üstünlüğünü elde etmişti.

Hiz. Hatice'nin Peygamber Efendimiz ile evliliğı yirmi beş sene sürdü. Bu evlilikten Kasım, Zeyneb, Rukayye, Ümmü Gülsüm, Fatıma ve Abdullah dünyaya geldi. Peygamber Efendimizle evlendiğinde bir rivayete göre kırk bir rivayete göre de yirmi sekiz yaşında olan Hatice validemiz (bk. İbn Sa'd, Tabakat, VII, 17.), henüz hayatta iken cennetle müjdelenen sahâbîlerden biriydi.

Cebrail (a.s.) bir gün Resûlullah'a gelerek Hiz. Hatice'ye Cenab-ı Hakk'ın ve kendisinin selamını iletmesini istemiş akabinde de ona "cennette içinde hiçbir gürültünün, çalışıp yorulmanın olmadığı, inciden bir köşkün verileceğini" müjdelemiştir.

Resûlullah'ın bir hadisi şerifi ise, Hiz. Hatice'nin faziletinin cennetle müjdelenenin de ötesinde olduğunu gösterir. Hatice hem yeryüzünün hem cennetin en faziletli dört kadınından biridir:

"Cennet kadınlarının en faziletlieleri Hatice bint Huveylid, Fatıma bint Muhammed, Meryem bint İmran ve Firavun'un karısı Âsiye bint Mûzahim'dir." (Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 293, 316.)

"Âlemlerin en hayırlı kadınları Meryem bint İmran, Hatice bint Huveylid, Fâtıma bint Muhammed ve Firavun'un karısı Âsiye bint Mûzahim'dir." (İbn Hibban, es-Sahih, XV, 401.)

Mekke'nin soylu, zengin, tüccar kadını Hatice (r.a.); hayatının son demlerini, Şîb-i Ebî Talib'te, muhasara altında, açlık ve yoklukla mücadele etmeye terk edilmiş haldeki Resûl-i Ekrem ve Müslümanlarla omuz omuza geçirdi. Hiçbir zorluk onu Resûlullah'ın yanında yer almaktan alıkoyamadı. Tüm varlığını onun davası uğruna harcadı. Mekkelilerin Müslümanları boykota son vermelerinin hemen ardından, Medine'ye hicretten üç sene önce, hayata gözlerini yumdu. Bu vefat Peygamberimizin gönlünde çok derin bir üzüntü bıraktı. Öylesine derin bir üzüntüydü ki, Hatice'nin vefat senesi tarihe "hüzün yılı" olarak kaydedildi. Allah'ın selamına mazhar bu değerli kadını Resûl-i Ekrem hiç ama hiç unutmadı.

Cehennemi yaşayan cennet: **VIETNAM**

SALİHA DİLMAÇ

"Biz bin yıl Çinlilerle savaştık. Sonra Fransa, sonra da ABD'yle... Çok uzun zamandır hep savaş vardı. Ama hiç vazgeçmedik. Siz de vazgeçmediniz. Sizin de Çanakkale'niz var. Ben Çanakkale'ye gittim ve oradaki şehitleri ziyaret ettim. Çok önemli bir yer."

Ari Fine

Binlerce ton bombanın atıldığı, halkın katledildiği, topraklarının kimyasal gazlarla tahrip edildiği Güneydoğu Asya'nın cennet ülkesi Vietnam... II. Dünya Savaşı'ndan sonra yaşanan en büyük savaşa tanık olan bu toprakların kahraman ve cesur halklarının ülkesinden misafirimiz var. Vietnamlı Ari Fine kendisini tanıtarak ve ülkemize nasıl geldiğini anlatarak başlıyor.

"1997 senesinde dünyaya geldim. Ailemin tek çocuğuyum. Müslümanım. Bana göre eğitim çok önemli. Lisedeyken hep yurtdışında eğitim görmek, hem üniversite okumak hem de yeni bir kültürle tanışmak istiyordum. Müslüman olduğum için de

Müslüman bir ülke tercih ediyordum. Araştırma yaptım, Türkiye'nin benim için en uygun ülke olduğuna karar verdim. Bildiğim kadarıyla burada %99 oranında Müslüman var."

Bir an durduktan sonra gözlerini sabit bir noktaya diyor ve: "Bence hepsi bir kader." diye konuşmaya devam ediyor. "Bir arkadaşım Konya'da okuyordu ve bir gün bana da tavsiye etti. Başvurmam için bana bir site ismi verdi. Başvurumu yaptım. İyi ki de geldim. Ankara Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde lisans öğrencisiyim. Türkiye'ye gelmeli yaklaşık on bir ay oldu. Dokuz ay boyunca Türkçe kursuna gittim. Türkiye'ye gelmeden önce tek kelime

Türkçe bilmiyordum ama geldikten sonra yavaş yavaş okumaya başladım. Şimdi ise daha mükemmel konuşmak istiyorum."

Gülümseyerek, "Konuşma tarzlarımız farklı ama. Biz genelde aynı tonda konuşuruz, Türkler ise değişken tonlarda." diye ekliyor.

Ari'den ülkesi Vietnam'ı anlatmasını istiyorum.

"Ben, Vietnam'ın güneyinde Ho Chi Minh şehrinde yaşıyorum. Vietnam'ın en büyük kenti olan Ho Chi Minh kentinin adı 1976 senesinde Sai Gon olarak değiştirilmişti. Eski adı Ho Chi Minh. Bu kente adını veren bizim liderimiz. Burası çok büyük bir şehir ve trafik çok kalabalık. Hatta Türkiye'dekinden bile daha kalabalık. Ulaşımda motosiklet kullanmayı daha çok seviyoruz.

İklimi ise size enteresan gelebilir. Ülkemde üç bölge var. Her bölgenin farklı bir iklimi var. Yaşadığım şehirde yılda sadece iki mevsim var. Güneşli ve yağmurlu.

Çok fazla din olmasına rağmen birlikte iyi yaşıyoruz. Yani hiçbir sorun yok. Hayat biraz hızlı, kalabalık ve yaşamak için çok çalışıyoruz.

Ülkem için en önemli şey turizm. Çok fazla turistik yer var. King Kong da orada çekildi." Gülümseyerek ekliyor. "Mesela, Ha Long körfezi var, çok güzel. Güneyde eski bir şehir var. Çok fazla plaj var."

Genel hatlarıyla ülkesini tanıtan Ari'ye, ülkemize geldi-

ğinde ilk gözlemlediği farklılıkları soruyor ve Vietnam'la Türkiye'yi karşılaştırmasını istiyorum.

"İlk fark ettiğim şey nefes alırken buhar çıkmasıydı. Yani hava çok soğuktu. İlk kar yağdığında ise odamdaydım ve fark etmemiştim. Arkadaşlarım odama geldi, dışarı çıkmamı istediler, beraber dışarı çıktık. Çok heyecanlandım. Karda oynadık. Fotoğraf çektik. Asla unutamam."

Bembeyaz karlar kadar temiz bu güzel çocuk. Tıpkı o anı yaşıyormuşçasına gülümsedi

"Aslında ülkelerimiz çok farklı. Trafikte biz motosiklet kullanıyoruz, burada araba kullanılıyor. Yemek olarak biz her gün çok fazla pilav yiyoruz. Deniz hayvanları da çok yiyoruz. Siz daha çok ekmek yiyorsunuz ve çok çay içiyorsunuz."

ve ülkelerimiz hakkında şöyle bir değerlendirme yaptı:

"Aslında ülkelerimiz çok farklı. Trafikte biz motosiklet kullanıyoruz, burada araba kullanılıyor. Yemek olarak biz her gün çok fazla pilav yiyoruz. Deniz hayvanları da çok yiyoruz. Siz daha çok ekmek yiyorsunuz ve çok çay içiyorsunuz. Biz daha çok yeşil çay ve kahve içiyoruz. Burada kahvaltıda da farklı. Kahvaltıda ekmek, peynir, yumurta yiyorsunuz; biz ise pilav, makarna, çorba. Yemeklerde de baharatı çok kullanıyoruz. Samimilik ve yardımseverlik açısından ise çok benziyoruz."

Vietnam'a gidenler, ülkenin turistik bir bölge olmasına rağmen Vietnam halkının turizmcilere özgü faydacılıklarının olmadığını, halkın oldukça yardımsever ve güler yüzlü olduklarını söylerler hep. Bu yüzden Ari'nin söyledikleri beni şaşırtmıyor.

"Türk halkı da çok yardımsever." dedi Ari. "Türkiye'ye geldiğimde Türkçe bilmiyordum ve arkadaşarımla iletişim kuramıyordum. Bazen İngilizce-Türkçe sözlükten bakıyordum kelimelerin anlamlarına. Bazen de Vietnamca tercümelere. Alışana kadar çok zorlandım. Ama arkadaşarım dili öğrenme konusunda çok yardımcı oldular."

Ari'nin ailesi de Müslüman. Vietnam'da Müslümanların yaşaması beni şaşırtsa da ona ülkesinde bayramlarını nasıl kutladıklarını soruyorum.

"Öncelikle nüfustan bahsedeyim. Vietnam'ın nüfusu 90

milyon, fakat sadece 70 bin Müslüman var. Bayramların hepsini kutluyoruz. Bizim için önemli bir şey. Orada ana din Budizm. Bence Müslümanlar için hayat zor. Çünkü helal yemek ve cami bulmak çok zor. Köylerde camilere gidip toplu olarak namaz kılsak da Sai Gon'da bunu daha az yaşıyoruz. Ramazan ve Kurban bayramlarında ziyaretler yapıyoruz. Birkaç aile ve akrabalarla bir evde toplanıyoruz, yemek yapıyoruz.

Ülkemde en önemli bayram ise yeni yıl. Buna Çin Yeni Yılı da diyebiliriz. Şubat ortasında kutluyoruz. İki hafta boyunca okul yok, iş yok, bütün mağazalar kapalı. Halk genel olarak o günlerde kırmızı rengi tercih ediyor ve akraba ziyaretlerinde bulunuyor. Ülkemde pek çok ülkenin aksine dinsel çatışmalar yok. Bir arada huzurla yaşıyoruz. Ben lisede tek Müslümandım, isimim farklıydı o yüzden herkes çok merak ediyordu sadece."

Huzurlu ve sakin bir ülke olmasını barışçıl bir şekilde bir arada yaşamaya borçlu olan bu ülke, 2016 OECD verilerine göre en iyi eğitim veren ülkelerden biri seçilmişti. Eğitim sistemindeki bu başarıyı nasıl yakaladıklarını Ari şöyle anlatıyor:

"Eğitim sistemimiz bana göre çok zor ve bu yüzden çok çalışıyoruz. Daha çok matematik ve fiziğe önem veriyoruz. Beş yaşında okula başladım. Çocuklar beş yaşından önce anaokuluna gidiyor. Beş yıl ilköğretim, dört yıl ortaokul, üç yıl lise eğitimi var.

"Eğitim sistemimiz bana göre çok zor ve bu yüzden çok çalışıyoruz. Daha çok matematik ve fiziğe önem veriyoruz. Beş yaşında okula başladım. Çocuklar beş yaşından önce anaokuluna gidiyor. Beş yıl ilköğretim, dört yıl ortaokul, üç yıl lise eğitimi var. 18 yaşına kadar eğitim sürüyor."

18 yaşına kadar eğitim sürüyor. Eğitim dönemi Eylül'den Mayıs'a kadar devam ediyor. Hem okuyor hem de pratik yapıyoruz."

Vietnam sadece eğitim konusunda değil, vatan savunmasında da çok başarılı. Vietnam'ı bizler, Amerikan askerlerinin kahramanlık gösterdiği Amerikan filmleriyle tanımiştık. Bazen bu filmlerin kısa bir anında öz eleştiri sahneleri de gördük ve Vietnam halkının acılarını anlamaya çalışırdık. Türkçe dublajlı bu filmlerde, Türkçe konuşan Amerikan askerlerinin tarafını tutar; Türkçe konuşmayan Vietnamlı köylüleri yabancı gibi görsek de bu işte bir tuhaflık olduğunu

"Vietnam'ın nüfusu 90 milyon, fakat sadece 70 bin Müslüman var. Bayramların hepsini kutluyoruz. Bizim için önemli bir şey. Orada ana din Budizm. Bence Müslümanlar için hayat zor. Çünkü helal yemek ve cami bulmak çok zor."

hissederdik. Vietnam köylüsüne eziyet eden Amerikan askerine karşı gelen bir Amerikalı da illaki olurdu bu filmde. Biz sanırdık ki bu askerler aslında iyi de arada bir sütü bozuk olanlar çıkıyor. O müt-hiş Amerikan kahramanlıklarından sonra savaştan çekilmelerini duymak da şaşırttı bizi. “Nasıl yani! Vietnam mı kazandı savaşı?”

“ABD kazansaydı Vietnam gerçek bir ülke olmayacak, ikiye ayrılacaktı fakat bu böyle değil. Şimdi tek bir ülkeyiz ve bağımsızız.”

Peki, Ari; Vietnam temalı bu Amerikan filmlerini izlememiş miydi hiç?

“Hiç izlemedim ama başkalarından duydum. Onların ne düşündükleri önemli değil, sonuçta bağımsızlığımızı kazandık ve gerçek bir ülke olduk. Savaştan sonra halkımız çok zor günler geçirmiş. Yemek yok, tıbbi malzeme yok. Çok insan ölmüş. 54 farklı etnik grup var ülkemde. Fakat biz birlikte hareket ettik. Savaşı anlatan müzelerimiz, anıtlarımız ve savaşın yapıldığı yerde askerlerin saklandığı siperler var. Öğrenciler oraya giderler ve öğretmenler savaşı anlatır.”

Binlerce Amerikan helikopteri kullanıldığı için Helikopter Savaşı da denilen, ileri teknoloji yapımı silahlar ve organize bir orduya karşı savaşan Vietnam; nasıl olmuştu da kazanmıştı bu savaşı? Ari’ye sordum.

“Biz bin yıl Çinlilerle savaştık. Sonra Fransa, sonra da ABD’yle... Çok uzun zaman-

dır hep savaş vardı. Ama hiç vazgeçmedik.”

Sonra bana bakıyor ve “Siz de vazgeçmediniz. Sizin de Çanakkale’niz var. Ben Çanakkale’ye gittim ve oradaki şehitleri ziyaret ettim. Çok önemli bir yer. Gerçekten saygı duyuyorum.” diyor.

Biz de vazgeçmedik ve vazgeçmiyoruz Ari. 15 Temmuz’da kalkışmada bulunanlar bu kritik noktayı unutmış olmalılar.

“Bu olay olduğunda başvuru yapıyordum. Ailemin tek çocuğu olduğum için endişe ettiler. Fakat ben, artık büyü-

“ABD kazan-saydı Viet-nam gerçek bir ülke olmayacak, ikiye ayrılacaktı fakat bu böyle değil. Şimdi tek bir ülkeyiz ve bağımsızız.”

düğümü ve sorun olmadığını söyledim. Hiç korkmadım. Vietnam’da bu olayı medya aracılığıyla duyduk ama kazandığınız için iyi hissediyoruz. Geldiğimde arkadaşlarım anlattı. Kızılay’da gösteri yapmışlar ve hiç korkmamışlar.”

“Korkma!” diye başlamıştı çünkü şair...

Sevgili Ari ve ülkesiyle aslında çok benziyoruz biz. Vazgeçmeyecek kadar umudumuz, umudumuzu canlı tutacak inançlarımız var bizim. Bu iki güzel ülkenin ilişkilerini geliştirmek için neler yapabileceğimizi soruyorum.

“Bu yüzden uluslararası ilişkiler okumak istiyorum. Ülke-me döndüğümde Türkiye’nin nasıl bir ülke olduğunu göstermek istiyorum. Öncelikle ülkenizle ilgili film ya da müzikleri tanıtabiliriz. Çünkü ülkemde insanlar film seyretmeyi çok seviyorlar. Turizm programları da açılmalı. En önemli şey ise haber. Kısa zaman önce Vietnam’a Türkiye’den bir yetkili geldi. Bence ilişkimiz geliyor ama daha fazla olması lazım. Vietnam halkı Türk halkını daha iyi tanımalı.”

Son olarak söylemek istediğin bir şey var mı, diye sorunca:

“Burası çok sakın ve güzel bir ülke. İnsanlar da güzel. Ben, Müslüman bir ülkede olmaktan çok mutluyum.” diyor.

Biz de öyle Ari. Biz de bu güzel ülkede yaşamaktan ve senin gibi değerli misafirlerimizi ağırlamaktan mutluyuz.

Fikrim yok...

HASAN KARACA

Tabii benim kendi uçuşum hakkında neden fikir sahibi olmam gerektiği de ayrı bir sorun. Yani insanın neden uçuş hakkında fikri olsun ki? Bir uçağın uçması ve varması gerektiği bir fikir değil ki. Zaten öyle olmalı. Tıpkı birisinin, "Benim kanaatime göre tüm insanlar eşit haklara sahiptir; yerli yabancı, kadın erkek ayrımı yoktur." demesi gibi.

Ş

ehirlerarası da olsa yolculuk yapmak yeterince yorucu. Otobüs, tren, uçak çok da fark etmiyor bu noktada. Neyse ki yolculuğu arkamda bıraktım. Artık gündelik hayatıma ve işlerime devam edebilirim. En azından ben öyle olacağını zannediyordum. Çünkü geri geldikten birkaç gün sonra uçak şirketinden bir mail geldi. Mailde bir beklenti anketi vardı. Hizmet kalitesini geliştirmek adına anket doldurmam isteniyordu.

Size de bazen oluyordur. Normalde yapmayacağınız işleri bazı vakitlerde yapıveriyorsunuz. Eşref saatinize denk geliyor mesela. Ya da başka ne oluyorsa. Belki de tam aksine esfel saatinize denk geliyordu. Yapacak başka işiniz yoktur. Daha doğrusu yapacak bir sürü işiniz vardır da yapma gücünü, isteğini kendinizde bulmuyorsunuzdur. Bu yüzden de bir maillerime bakayım, bir internette gezineyim diyorsunuz. Sonra yeni bir mail geldiğini görüp heyecanlanıyorsunuz. Bir de bakıyorsunuz anket. "En azından bir faaliyet." diyerek anketi doldurmaya karar veriyorsunuz. "İş seyahati mi, özel mi?", "Erkek mi, bayan mı?", "Genç mi, yaşlı mı?" gibi sorulardan sonra beni tekrar seyahat moduna sokan

soru geliyor: "Şimdi uçuşla ilgili fikirlerinizi soracağız. Birden beşe kadar değerlendirin lütfen. Bir, çok zayıf. Beş, çok iyi." Birinci soru: "Uçuşunuz beklentilerinizi karşıladı mı?" Bu garip bir soru ve beni epeyce düşündürüyor. Ankara-İstanbul arası uçuşundan beklentim ne acaba? Öncelikle uçağın Ankara havaalanından kalkıp İstanbul havaalanında inmesini bekliyorum. Yani aslında İstanbul havaalanı civarlarında bir yere inmesi bile beklentimi karşılar. Evet evet. Ankara civarlarında, yani Kızılcahamam ile Konya Kulu arasında bir yerde uçağa binip Tuzla ile Belgrad Ormanları veya Küçükçekmece arasında bir yere inebilirim ve bu arada uçaktaki yemeklerden mide fesadına uğramazsam; üstüme sıcak su, çay, kahve dökülmez veya sağ, sol, ön ve arkamdaki koltuklarda oturan yolculardan biri midisini boşaltmaz veya bu koltuklarda bir anne kalkıp bebeğinin bezini değişmezse; hava basıncı değişip başımızın üstündeki sarı oksijen maskeleri düşse bile uçak Uludağ civarlarında ani iniş yapmazsa; yani tüm bu talihsizlikler olmazsa; uçuş beklentimi karşılamış sayılır. Beş puan veriyorum. Beklentimi karşıladı, fazlasıyla. Özellikle komşu koltuklarımda bezini kirleten bebek olmaması uçağa epeyce puan kazandırdı.

Tabii benim kendi uçuşum hakkında neden fikir sahibi olmam gerektiği de ayrı bir sorun. Yani insanın neden uçuş hakkında fikri olsun ki? Bir uçağın uçması ve varması gerektiği bir fikir değil ki. Zaten öyle olmalı. Tıpkı birisinin, "Benim kanaatime göre tüm insanlar eşit haklara sahiptir; yerli yabancı, kadın erkek ayrımı yoktur." demesi gibi. Bu bir kanaat değil. "Benim kanaatime göre portakallar portakal rengindedir." de demiyorum mesela. Benim kanaatime göre Ankara-İstanbul uçağı, Ankara'dan İstanbul'a uçmalı ve mesela Bursa'dan Erzurum'a uçmamalı. Ne kanaat ama.

Bir sonraki soru daha karmaşık: "Kabin ekibi ve kabin içi hizmetlerini nasıl buldunuz?" Kabin ekibini nasıl buldum? Yaaanii, evet iyi insanlara benziyorlardı. Elleri yüzleri düzgündü. Hatırladığım kadarıyla. Tabii elli dakikalık bir uçuşta bir insanı ne kadar tanıyabilirsin? Ama yok ya, iyiydiler... Galiba.

Hasılı anketi kapattım. Çünkü anlamsız bir şekilde kendimi tekrar uçakta bulmuştum ve hakkında fikrim olmayacak konularda fikrimi soruyorlardı. Aslında fikre değer olmayan konularda da soruyorlardı. Fakat sanırım bu çağın trendi bu: İlgisiz konulara fikir beyan etmek, fotoğraflara ve videolara yorum yazmak, seyahati değerlendirmek, arkadaşının bir kafede oturup çay içmesini yorumlamak, sonra yorumlara yorum yazmak ve saire ve saire... Aslında biz epey fikir sahibi insanlarız. Öyle ya çay içen arkadaşımızın fotoğrafına dair bile bir yığın fikrimiz var.

Beyza Durmaz

Boğaz reflüsü nedir?

PROF. DR. HÂLDUN OĞUZ

Kulak Burun Boğaz, Baş ve Boyun Cerrahisi Uzmanı

M

ide, kendisine gelen yiyecekleri sindirebilmek için asit salgılar. Yemek borusu ve midenin birleştiği bölgede bulunan bir grup kas, bir kapakçık sistemi gibi davranarak asitli sıvının mide dışına çıkmasına engel olmaya çalışır. Mide içerisinde asitli sıvının geriye yani yemek borusu ve daha yukarısında yer alan boğaz, gırtlak bölgesine geri kaçışına "Boğaz Reflüsü" (Reflü Larenjit – Laringofaringeal Reflü) adı verilir. Reflüye bağlı oluşan şikâyetler ya asidin doğrudan etkisine ya da boğaz çevresindeki dokuların aside verdiği cevaba bağlıdır.

Aşağıdaki şikâyetlerden bir ya da birden fazlasının varlığı, laringofaringeal reflü habercisi olabilir.

- Sık boğaz temizleme
- Boğulacakmış gibi olma hissi
- Kronik öksürük
- Uykudan öksürerek uyanma
- Yutkunma ve yutma güçlüğü
- Boğazda bir şey varmış, bir şey takılmış hissi
- Yoğun veya çok miktarda boğaz salgısı
- Ağızda acılık veya ekşime hissi
- Tekrarlayan boğaz enfeksiyonları
- Seste kabalaşma, ses kalitesinin bozulması

HASTALIKTAN KORUNMAK İÇİN ALINACAK ÖNLEMLER

- Kilo almamak, ideal kiloyu korumak,
- Karın bölgesini aşırı sıkı kıyafetlerden kaçınmak,
- Yemeklerden hemen sonra yatmaktan ve eğilmekten kaçınmak,
- Yemeklerden hemen sonra ve yatmadan yaklaşık iki saat önce fiziksel egzersiz yapmaktan kaçınmak,
- Stresten uzak durmak,
- Aspirin gibi mideyi rahatsız edebilecek ilaçları dikkatli ve doğru dozda kullanmak,
- Karın solunumunu öğrenmek ve gün içerisinde uygulamak,
- Yatak başını yaklaşık 10-15 cm yükselterek uyumak,
- Uyumadan yaklaşık 3 saat öncesinde su dışında hiçbir şey tüketmemek,
- Yağlı veya baharatlı gıdalar, domates ve domates sosu (salça, ketçap vb.) içeren yiyecekler, turunçgiller, ananas, asitli içecekler, sirke, limon suyu, süt ve süt ürünleri, kafeinli içecekler (kahve, çay, kola vb.), sakız, öksürük şurupları ve ağız gargaraları, ağrı kesici ilaçlar, çikolata, kuruyemişler, mentol veya nane içeren gıdalar gibi reflü oluşturabilecek gıdaları daha az tüketmeye özen göstermek,
- Sigara kullanmamak,
- Sık ve az miktarda öğünler tüketmek.

BOĞAZ REFLÜSÜ OLAN HASTALAR HANGİ ŞİKÂyetLERLE DOKTORA BAŞVURURLAR?

En sık görülen şikâyetler boğazda takılma (bir şey varmış, yutamıyormuş gibi olma) hissi, ses kısıklığı, yutma sırasında ağrı, boğazda yanma, ağıza acı su gelmesi, göğüs ortasında ağrı, yemek yedikten sonra öksürük, sık sık boğaz temizleme ve hazımsızlık hissi olabilir. Birçok farklı şikâyet de bunlara eklenebilir.

BOĞAZ REFLÜSÜ OLAN HASTALARIN TANISI NASIL VE KİM TARAFINDAN KOYULUR, NASIL TEDAVİ EDİLİR?

Reflü şikâyetleri birçok başka hastalık tarafından da oluşturulabildiğinden, reflü şikâyetleri olan hastanın bir Kulak Burun Boğaz hekimi tarafından muayene edilmesi gerekir. Hastalık tanısı koyulduktan ve diğer hastalıklarla ayırıcı tanısı yapıldıktan sonra ilaç tedavileri uygulanır. Bu amaçla kullanılan ilaçların doğru dozda ve uygun süre ile (ortalama 2-6 ay) kullanılması önemlidir. İlaça dirençli nadir olgularda, reflünün ikincil olarak oluştuğu mide fıtığı gibi hastalıkların varlığında ya da reflüye ikincil olarak oluşan subglottik stenoz (yemek borusunda daralma hissi) ya da gırtlakın kötü huylu hastalıklarında cerrahi yöntemler tercih edilir.

BİR IŞILTILI GERDANLIK

Mostar Köprüsü

Bosna-Hersek'in güzel şehri Mostar'daki Neretva Nehri üzerinde, hilal görünümündeki yekpare özelliğiyle dünyanın en zarif köprülerinden birisi duruyor. Kentin Boşnak ve Hırvat kesimlerini birbirine bağlamakla kalmamış, şehre ismini de vermiş olan köprü; acılı yılların izlerini taşıyor.

Neretva Nehri'ni takip eden ve Adriyatik Denizi ile Balkanları bağlayan yol üzerinde bulunan Mostar şehri; doğal güzellikler içerisine serpilmiş, Osmanlı Dönemi'nden kalma eserleriyle ünlü bir ressamın elinden çıkmış tarihi bir gravür gibi. "Most" Boşnak dilinde köprü; "Stari Most" eski köprü,

"Mostar" ise köprü tutan anlamına geliyor.

Mostar, Fatih Sultan Mehmet döneminde Osmanlı topraklarına katılmış ve ismi "Köprühisar" olarak değiştirilmiş. Kısa zamanda önem kazanmaya başlayan şehrin, eski zincir köprüsünün yerine 1481'de ahşap asma bir köprü inşa edilmiş.

Mostar Köprüsü'nün hikâyesi, aslında bu topraklardan çıkan bir çocuğun hikâyesi. Osmanlılar zamanında bu bölgeye devşirme memurları gönderilmiş. Bir devşirme memuru; küçük bir çocuğun, Neretva Nehri'nin kenarında çamurdan bir şeyler yaptığını görmüş ve çok beğenmiş. Çocuk, ailesinin de onayı alı-

Neretva Nehri'ni takip eden ve Adriyatik Denizi ile Balkanları bağlayan yol üzerinde bulunan Mostar şehri; doğal güzellikler içerisine serpilmiş, Osmanlı Dönemi'nden kalma eserleriyle ünlü bir ressamın elinden çıkmış tarihi bir gravür gibi.

narak yetiştirilmek üzere Mimar Sinan'ın yanına verilmiş. İlk önce Mimar Sinan'ın çıracağı daha sonra da kalfası olan Hayrettin, artık Mimar Hayrettin ismi ile anılır olmuş. Kanuni Sultan Süleyman döneminde bölgeye yeni bir köprü yapılmasına karar verilince doğup büyüdüğü topraklara faydası olsun isteyen Mimar Hayrettin, bütün cesaretini toplayarak bu göreve talip olmuş.

Osmanlı mimarisinin Avrupa'daki en güzel örneklerinden olan Mostar Köprüsü'nün inşasına Ekim 1557'de başlanmış. 1566'da tamamlanan köprü, 24 metre yüksekliğinde, 30 metre uzunluğunda ve 4 metre genişliğinde; İslam medeniyetinin simgesi

Nehrin iki yakasında yaşayan Hırvat ve Müslüman halkları birbirine bağlayarak yüz yıllarca Balkanlar'ın en önemli figürleri arasında yerini almıştı. Bugün Hırvatlar nehrin batısında, Müslümanlar ise doğusunda yaşıyor. Savaş sırasında şehirden ayrılan Sırlarsa bir daha geri dönmediler.

diğer görevlilerden oluşan 29 kişilik bir ekiple hazırlıklara başlandı.

Köprünün yıkılan taşları Macar dalgıçlar tarafından Neretva Nehri'nin zümrüt renkli soğuk sularından çıkarıldı. Çoğu işe yaramaz hâle gelen kemer kütlelerinin yeniden yapılabilmesi için orijinal taşların çıkarıldığı eski taş ocağı tekrar açıldı. Türkiye'nin katkıları ve bir milyon dolarlık yardımlarıyla başlayan inşa çalışması, son kilit taşının Ağustos 2003'te yerine konmasıyla tamamlandı. Neretva Irmağı üzerindeki Mostar Köprüsü, 23 Temmuz 2004'te aralarında Türkiye'nin de olduğu çok sayıda ülkenin temsilcilerinin hazır bulunduğu bir törenle, İngiliz Prensi Charles tarafından açıldı.

Yıkılan yıkılan bölgelerde tecavüze, akıl almaz işken celere, katliamlara maruz kalan Bosna halkıyla birlikte köprünün artık geçmişte kalan fotoğrafları; yürek sızlatan acı bir tablo gibi tarihin silinmez sayfaları arasındaki yerini aldı.

2005 yılında Dünya Mirası Listesi'ne eklenen Mostar Köprüsü'nün tadını artık gençler çıkarıyor. Her sene temmuz ayında genç erkekler, kendilerini köprünün üstünden Neretva Nehri'nin serin sularına bırakıyorlar. Mostarlı cesur gençlerin köprü kemeri üzerinden suya atlama geleneği, yalnız yerli halkın değil dışarıdan ve ülkenin başka yerlerinden gelen ziyaretçilerin de ilgisini çekiyor.

hilal şeklinde ve Allah'ın 99 ismine istinaden 99 basamaklı olarak yapılmış. Köprü Katolik, Ortodoks, Yahudi ve Müslümanları birleştiren kültürel bir simge görevi üstlenmiş.

"Taş hilal" olarak da bilinen köprü 1993 yılına kadar 427 yıl medeniyetimizin simgesi olarak ayakta idi. Nehrin iki yakasında yaşayan Hırvat ve Müslüman halkları birbirine bağlayarak yüz yıllarca Balkanlar'ın en önemli figürleri arasında yerini almıştı. Bugün Hırvatlar nehrin batısında, Müslümanlar ise doğusunda yaşıyor. Savaş sırasında şehirden ayrılan Sırlarsa bir daha geri dönmediler.

Osmanlı-İslam medeniyeti-

nin simgesi olan bu güzel köprü; Saraybosna'nın yerle bir edildiği, insanlığı utandıran tarihin en büyük işken ce, tecavüz ve katliamının yaşandığı o acılı günlerde dağdan atılan top mermileriyle 9 Kasım 1993'te yıkıldı. Köprünün yeniden inşa edilmesi hiç de kolay olmadı. Savaş sonrasında Mostar'daki tarihi köprünün inşasına Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA), UNESCO, IRCICA ve Dünya Bankası katıldı. Üçü Türkiye'den dördü ise Bosna-Hersek'ten dört mimar, iki inşaat mühendisi ve bir jeoloji mühendisinden müteşekkil bir yönetici ekibi oluşturuldu. Öncelikle köprünün küçük bir örneği yapıldı. Usta, tercüman, vinç operatörü, kurşuncu, işçi ve

Çocuk kalbi

EDMONDO DE AMICIS

OKULUM

28 Ekim, Cuma.

"Evet, sevgili Enrico; annenin dediği gibi ders çalışmak sana biraz zor geliyor. Hâlâ okuluna isteyerek seerek gittiğini göremiyorum. Düşün biraz. Okula gitmesen, bütün gün ne yapacaksın? Bir hafta geçmeden sıkıntı ve utançtan patlarsın, inan. Oyun oynamaktan da, varlığından da bıkarsın. Yalvarırsın okula gitmek için. Ama sen okulsuzluğun ne demek olduğunu bilemiyorsun.

Artık herkes, ama herkes çalışıyor Enrico. Bütün gün işte çalışıp gece kurslarına gidenleri, hafta boyu yorgunluğa aldırmandan pazar günleri kurslara giden kadınları, işçi kızları; yorgun bir hâlde eğitimden döndükten sonra ders kitaplarına sarılan askerleri düşün. Ve yine düşün ki, sağır ve kör çocuklar bile okumaya çalışıyor. Çırpınıyorlar. Sonra, okuma yazma öğrenen hükümlüleri düşün...

Her sabah sokağa çıkarken bu şehirde senin gibi otuz bin çocuğun, birkaç saatlik ders için bir odaya kapanmaya hazırlandıklarını hatırla. Daha ötede dünya çocuklarını düşün. Bütün ülkelerde

aynı saatlerde okula gitmeye hazırlanan sayısız çocuk var, biliyor musun?

Gürültülü kent sokaklarında, sessiz köy yollarında, deniz ve göl kıyılarında, siste ya da yakıcı güneş altında, kanallarla dolu kentlerde teknelele, kar üstünde kızaklarla, uçsuz bucaksız ovalarda atlarla, ıssız dağ patikalarında vadileri ve tepeleri aşan, yalnız veya ikiyeşer üçer ya da uzun sıralar hâlinde, kitapları kollarının altında, bin bir dili konuşan sayısız çocuk...

Rusya'da buzullar arasında kalmış en ıssız okuldan Afrika'nın palmye altındaki en uzak okuluna kadar hepsini,

Cesaret Enrico. Cesaret, büyük ordunun küçük askeri. Senin silahların kitabın, defterin, kalemindir. Birliğin okulun, sınıfındır. Savaş alanın ise dünyanın tümü... Zaferin, medeniyettir.

şöyle bir hayalinde canlandır. Milyonlarca çocuk, ayrı ayrı yollardan aynı şeyleri öğrenmek için gidiyor değil mi?

Sen de bu dünyanın bir parçasısın. Bu hareket durursa, medeniyet ve erdemler de biter. Bu hareket, dünya için ümittir, ilerlemedir. Cesaret Enrico. Cesaret, büyük ordunun küçük askeri. Senin silahların kitabın, defterin, kalemindir. Birliğin okulun, sınıfındır. Savaş alanın ise dünyanın tümü... Zaferin, medeniyettir.

Korkak bir asker olma Enrico."

Baban

Bu yazı Nehir Yayınları tarafından 1995 yılında yayınlanan Edmondo De Amicis'in Çocuk Kalbi isimli kitabından alınmıştır.

Mustafa Ruhi Şirin de "Mavi Rüya-lar Gören Çocuk" kitabında eğlendirirken öğretiyor, öğretilirken de yeni ufuklar açıyor. Kitapta külahı başında Keloğlan'ın masalı, kırk haramilerle girdiği mücadele ve onlara oynadığı küçük oyunlar anlatılıyor.

Mavi rüyalar gören çocuk

SEMA BAYAR

Mustafa Ruhi Şirin, bu kez de Keloğlan Masalları Dizisi'yle selamlıyor okurlarını. Otuz yılı aşkın bir süredir çocuklar için faaliyetler yürüten Şirin, aynı zamanda kalemle çocuk edebiyatının en seçkin eserlerini çocuklara armağan etti.

"Mavi Rüya-lar Gören Çocuk", Mustafa Ruhi Şirin'in kaleme aldığı ve okurlarına rüyalar gördüren bir masal kitabı. Masallar; zaman içinde zamanın, mekân içinde mekânın, sözün içinde sözün aktığı bilhassa çocukluk dönemlerinde insan zihninin o geniş ufku seslenen eserlerdir. Bu yüzden her masal, insanı içinde bulunduğu atmosferden ve gerçeklik

dünyasının zincirlerinden kurtaran bir girizgâhla başlar. Okurun hayal dünyasını genişletir. Kelimelerle yepyeni ve rengârenk bir dünya inşa eder. "Evvel zaman içinde. Kalbur saman içinde. Mevsimlerden ses mevsimi. Aylardan kedi ayı. Günlerden ise bülbül günüydü." diye başlıyor Şirin'in kitabı ve çocuklara masal dünyasının perdelerini aralıyor.

Masallar aynı zamanda toplumsal hafızanın beşiğe aktarıldığı kanallardır. Gelecek neslin zihin dünyasının inşasında masalların yeri önemlidir. Çocukları masallarla büyüyen bir millet, kültürel mirasını ve tarihi değerlerini muhafaza etme yolunda önemli bir adım atmış demektir. Şirin'in Keloğlan

Masalları Dizisi de yaptığı bu büyük katkıyla minik okurlarıyla buluşuyor. Masalların yadsınamaz bir özelliği de eğlendirmenin, güzel vakit geçirmenin yanı sıra öğretici öğeler içermesidir. Elbette bu didaktikliğin metin içinde örtük bir şekilde bulunması hem eserin edebi niteliğini artırır hem de aslında işlenmek istenen değerlerin çocukta doğru bir şekilde karşılık bulmasını sağlar. Mustafa Ruhi Şirin de "Mavi Rüya-lar Gören Çocuk" kitabında eğlendirirken öğretiyor, öğretilirken de yeni ufuklar açıyor. Kitapta külahı başında Keloğlan'ın masalı, kırk haramilerle girdiği mücadele ve onlara oynadığı küçük oyunlar anlatılıyor. Eserin çizimlerini ise Serap Deliorman yapıyor.

SERBEST KÜRSÜ

MERVE ÜNALLI

GENÇLERE SORDUK...

**ALIŞVERİŞTE NELERE
DİKKAT EDERSİNİZ? BİR
ÖNCELİĞİNİZ VAR MIDIR?**

uzmanına
SORDUK

NAZLI ÖZBURUN

Uzman Aile Terapisti

Eğer genç markaya önem vermekle beraber, markalı olsun-olmasın bütçesine uygun olan ihtiyacını severek alıp kullanabiliyorsa sorun değildir. Genç; belli markaları, hayat tarzı hâline getirmeye başlamış ve bunu bir varoluş biçimi olarak görüyorsa marka bağımlılığı başlamış demektir.

Marka bağımlılığı kişinin her satın almada, sadece belli bir markayı alma eğilimi olarak tanımlanabilir. Markaya bağımlılık; arkadaşlarının

beğenisini, kabulünü, onayını kazanacaklarını düşündükleri için gidecek daha da artan takıntılı davranışlara dönüşür. Genç için önemli olan o malın fiyatı, kalitesi ve kullanım avantajları değil; o markanın imajı, yaratacağı etki ile kendini daha değerli hissetmesidir.

Marka merkezli alışveriş yapmak gencin ailesini maddi açıdan zorlayan bir duruma dönüşebilir. Aileler gencin isteklerine yetişebilmek için kendilerinden ve asli ihtiyaçların

ANNE BABALARINA SORDUK...

ÇOCUKLARINIZIN ALIŞ- VERİŞ ALIŞKANLIKLARINI BEĞENİR MİSİNİZ?

dan fedakârlık yapmaya başlayabilirler. Yetişemedikleri yerde ise aileyle gencin arası açılabilir.

Aile; daha çocukluk çağından başlayarak karşısındaki bireye değer, benlik değerinin ve kendine olan güveninin sağlıklı bir şekilde oluşması için gayret göstermelidir. Varlığına değer verilerek büyütülen çocuklar, kendini değerli hissetmek için pahalı markalara ihtiyaç duymayacaklardır.

Anne-baba arasında yaşanan çatışmalı ilişkinin ortasında fark edilmeden çocuk/genç, markalı ürünler isteyerek ihtiyacı olan ilgiyi pahalı eşyalar üzerinden gidermeye çalışabilir. Gençler ailede değer görmediklerini düşünüyorlarsa dışarıdan görecekları değer için marka tutkusuna bağımlı olabilirler.

Gencin karar verme becerisini geliştirmek, ona kişiliği üzerinden değer vermek, medyanın empoze ettiği lüks tüketim alışkanlıklarını

sorgulamasını sağlamak, alışveriş alışkanlıklarını ve marka tutkusunu daha bilinçli yönetmesinde etkili olacaktır.

Her şeyin ilacı olan doğru ve etkili iletişim; gençlerin alışveriş alışkanlıklarının rasyonel bir şekilde yönetilmesini sağlamayı, onların sürdürülebilir bütçe yönetme becerisini kazanmasında destek olmayı ve kızıp küserek değil empatik bir anlayışla oturup konuşarak sorunları çözmeyi sağlayacaktır.

KISSADAN HİSSE

ESMÂ-İ HÜSNÂ

El-Bâri': Yaratıcı; sıfatlarında yaratılmışlara benzemekten berî olan; birçok farklılıklarına rağmen evrenin bütün parçalarını ahenksizlik ve düzensizlikten uzak olarak meydana getiren; hiçbir borç ve zimmet altında bulunmayan; bütün nimetleri bir lütuf olarak veren; yaratılmışları sağlıklı ve dengeli hâle koyan...

Yaşam ve kahve fincanı

Bir grup eski öğrenci, emekli hocalarını ziyarete gitmiş. İşlerinden ve sorunlarından söz etmişler. Hoca, iş yaşamında her biri önemli yerlere gelmiş eski öğrencilerine kahve ikram etmek üzere mutfaka gitmiş. Biraz sonra değişik boy, renk ve kalitede birçok fincanın bulunduğu bir tepsiyle geri dönmüş.

Kimi porselen, kimi seramik, kimi cam, kimi plastik olan fincanları ve kahve termosunu masaya koyup kahvelerini almalarını söylemiş.

Tüm eski öğrenciler, kahvelerini alıp koltuklarına döndüğünde hocaları onlara:

"Farkına vardınız mı bilmem. Zarif görünümlü, güzel, pahalı fincanların hepsi alındı. Masada yalnızca ucuz ve basit görünümlü fincanlar kaldı. Elbette ki kendiniz için en güzelini istemek ve onu almak çok normal ama işte bu demin bahsettiğiniz problemlerinizin ve stresin nedeni. Hepinizin istediği fincan değil kahve iken, bilinçli olarak her birinin birbirinin aldığı fincanları gözleyerek daha iyi olan fincanları almaya uğraştınız. Yaşam kahveyse iş, para ve mevki fincandır. Bunlar yalnızca yaşamı tutmaya yarayan araçlardır ama yaşamın kalitesi bunlara göre değişmez. Bazen yalnızca fincana odaklanarak içindeki kahvenin zevkini çıkarmayı unutabiliyoruz."

BİR DUA

"Ey gökleri ve yeri yaratan! Dünyada da ahirette de beni yönetip himaye eden sensin. Müslüman olarak canımı al ve beni iyi kulların arasına kat!" (Yusuf, 12/101.)

BİR İNCİ

Akrabalarına saygılı davran; zira onlar kendileriyle uçtuğun kanatların, varacağın kökün, kendisiyle hamle yapacağın elindir.
Hz.Ali (r.a)

“Aile sığınılacak en güvenli limandır.” der bir düşünür. Derdimizi, tasamızı, yükümüzü onun kıyısına bırakır; sırtımızı onun heybetli duruşuna yaslar ve bizi sükûnete erdiren derin bir “oh” çekeriz o limanda. Aile toplumun özüdür, onu tahribe yönelen her şey toplumun tahribine yönelmiş demektir. Güzel kelimeler etmek, güzel yazı ve fikirleri bir mecrada toplayıp sözün gücünü aile müessesesi için muhafız kılmak vazifesini üstlenen Diyanet Aile Dergisi’ne teşekkür ederim.

KÜBRA AÇIK Sakarya

Derginizle yeni tanıştım. Böyle sine faydalı bir dergiyi daha önce fark edememiş olmak beni ayrıca üzdü. Keşke tanıtımı daha iyi yapılabilse ve daha fazla insan faydalanabilse.

SEHER ÖZKARAGÖZ Ankara

Dört çocuk annesi olarak derginizde en çok takip ettiğim köşe “Aile-ce” köşesi. Çocuk eğitimi de dikkat edilmesi gereken çok önemli noktalara vurgu yapıyorsunuz. Toplum olarak bu noktada gerçekten çok eksiklerimiz olduğuna düşünüyorum.

AYŞE SENA MUTLU Adana

Derginiz uzun zamandır akşam çaylarımıza eşlik etmekte. Akşam yemeğinden sonra çay saatinde ailece kitap okuyoruz. Hepimizin farklı favori köşeleri var. Herkes sevdiği köşeyi okuyor ve birlikte konu hakkında konuşuyoruz. Çocuklarımızın tercihi “Kalbe Dokunan Hikâyeler” ve “Hayatın İçinden” köşeleri. Eşim gezmeyi ve farklı yerler keşfetmeyi sevdiği için onun tercihi “Yolgezerin Notları”. Benim favorilerim ise “Pencere” ve “Aile-ce”.

FATMA BAYRAKTAR Zonguldak

“Savaşın Çocukları” yazısı bu ay gerçekten vicdanımıza bir pence-re açtı. Her şeyin en iyisini istediğimiz, bizim için en değerli olan, bakmaya kıyamadığımız çocuklarımızı; hayallerini uzun bir süre ertelemeleri gereken, karnını doyurabileceği düşüncesiyle cennete gitmek için ölmeyi dileyen, istismara maruz kalan, bizler sıcak evlerimizde umarsızca otururken her şeyini, annesini, babasını, evini, okulunu, şehri, vatanını, kolunu bacadığını kaybeden çocukların yerine koyduk. Bir kat daha yandı canımız. Büyüklerin yarattığı, zalimce oyunlardan zararlı çıkan hayatı tanıyamadan ölüme giden küçük bedenler, büyüklerin döndürdüğü dünyada onların acımasızlıklarına kurban gidiyorlar. Savaşın tüm acımasız yüzünü

gören bir çocuk normal hayatına nasıl dönebilir? Ailesini, arkadaşlarını gözünün önünde öldürenlere duyacağı öfkeyi düşünelim. Geleceğimiz olan çocuklar, içlerinde bu öfkeyle büyüyerek geleceğimizi nasıl şekillendirecekler? Bütün çocuklar mutlu ve özgür bir çocukluğu hak ediyorlar. Onlara bunu verebilmekse biz büyüklerle düşüyor. Bu yazının hepimizi vicdan muhasebesi yapmaya çağırmasını diliyorum.

NAZİFE OVALI Yozgat

Gerekirse ücreti artsın ama dergilerimiz kapımıza gelsin. Böyle bir hizmet dergilerimizi daha çok sahiplenmemize ve aidiyet duygumuzun artmasına vesile olabilir.

ZEHRA EYÜP SEVEN Erzincan

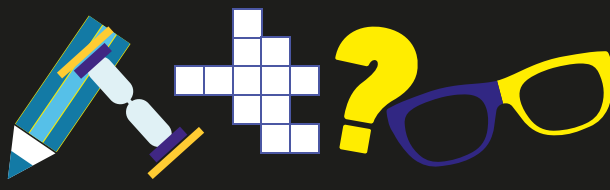
Her yıl dergilerinizde güzel gelişmeler, yeni bölümler, yeni tasarımlar oluyor. Uzun süre takip edilen dergiler için böylesi ‘iyileştirmeler’ gerçekten çok önemli. Çünkü okuyucu belli bir yıldan sonra sıkılabiliyor. Çok şükür sizin dergileriniz için böyle bir durum söz konusu değil. Her yıl olduğu gibi 2018 yılını da dört gözle bekliyoruz. Selamlar...

MERVE ALTIN Kayseri

BULMACA

SOLDAN SAĞA 1- İlk çocuk Müslüman ve İslâmiyet'in dördüncü halifesinin ismi. – Bir eserin konusunu tanıtarak kolay kavranmasını sağlayan, ön sözden sonra yer alan bölüm, methal. – Yer, yeryüzü. **2-** İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, açıklık, aralık, boşluk, mesafe. – Kamu ile ilgili işlerin yürütülmesi için gerekli gelirleri ve harcanan paraları düzenleyen kuralların bütünü, devlet gelir ve giderlerini yöneten kuruluş. **3-** Eski dilde su, âb. – Peygamberimiz'in (s.a.s) bir hadisinde "atam" olarak bahsettiği, Halilullah nâmıyla da bilinen peygamberimiz. – Alfabemizdeki son harfin okunuşu. **4-** Sahip. – İsteğe göre fındık, ceviz, badem eklenerek şeker ve yumurta beyazı ile yapılan; birçok çeşidi olan ve dünyanın birçok ülkesinde yapılan tatlının adı. **5-** Torun sahibi olan kadın, büyükanne. – Tepkili motorlarla çalışan, özel cihazların çıkardığı gazla basınç sağlanan, hızı çok olan uçak. – Dinle ilgili, din üzerine, dinsel. **6-** Kısa çizgi. – Bir nesnenin dış çizgileri bakımından niteliği, dıştan görünüşü, şekil, eşkâl. **7-** Japon çizgi filmi. **8-** Kaybedilmiş, kayıp olan. – Osmanlı Devleti'nde Macaristan ve Hırvatistan'da sancak beylerine ve küçük prenslere verilen unvan. **9-** Konut, hane, yuva. – İz, işaret, alamet. **10-** Tanınma durumu, şan, şöhret. – Germanyum elementinin kimyasal simgesi. – Sıvıları ölçmek için kullanılan ölçü birimi. **11-** Gelecek. – "Burçlarla dolu göğe andolsun" ayeti ile başlayan ve ayetteki "burçlar" anlamına gelen sözcükten adını alan, Mekke döneminde nazil olan ve 22 ayetten oluşan, Kur'an-ı Kerim'in 85. suresinin adı. – Bir bağlaç. **12-** İhtiyarların baston yerine kullandıkları uzun sopa. – Yapı, ev, bark. – Akıl. – Ay, kamer. **13-** Zirkonyum elementinin kimyasal simgesi. – Özellikle gözde parlaklık, aydınlık. – Sağlığı bozuk olan, esenliği yerinde olmayan, hastalanmış, rahatsız anlamlarında kullanılan eski bir sözcük. – Boru sesi. **14-** İşini iyi bilen, yetenekli kimse. – Allah'ın sevgi ve ilgisinden mahrum olma. **15-** Şeyh Galip'in başyapıtı olan; 2101 beyitten oluşan ve aruz veznin "mefûlü-mefâilün-feûlün" kalıbı ile kaleme alınan; son dönem divan edebiyatının en önemli örneklerinden biri olmasının yanı sıra, tasavvufi alt yapısı ve sembolizmi ile genel olarak edebiyat ve spiritualizm açısından çok önemli bir eser olarak kabul edilen; Sebki Hindî (Hint üslûbu) ile kaleme alınmış mesnevinin adı. – Osmanlı döneminde yetmişmiş en büyük sanat ve düşünce adamlarından biri olan; bestekârlığı, hanendeliği, şairliği

ve hattatlığı ile de bilinen Buhûrîzâde Mustafa Efendi'nin sanat dünyasında bilinen adı.

YUKARIDAN AŞAĞI 1- Sakıncasız, emniyetli, tehlikesiz, güvenilir anlamlarında kullanılan bir sıfat. – Gerçek veya tasarlanmış olayları anlatan düz yazı türü, hikâye. – Köpek dişlerinden sonra içeriye doğru, alt ve üst çenenin iki yanında beşer tane bulunan ve yiyecekleri öğütmeye yarayan dişlerin ortak adı, öğütücü diş. **2-** Kur'an surelerini oluşturan kısımlardan her biri. – "Allah'ın yardımı ve fetih (Mekke fethi) geldiğinde ve insanların bölük bölük Allah'ın dinine girdiğini gördüğünde, Rabbine hamd ederek tespihte bulun ve O'ndan başışlama dile. Çünkü O tövbeleri çok kabul edendir." anlamındaki üç ayetten mürekkep, Kur'an-ı Kerim'in 110. suresinin adı. **3-** Müzikte bir nota. – Bir kimsenin kız kardeşinin veya kadın hısımlarından birinin kocası. – Uzaklık belirtmek için kullanılan bir ünlem. **4-** Olağandan daha hacimli, olağanı aşan büyüklüğü olan, ufak karşıtı. – Rütbesiz asker, nefer. – Ağaç oymaya yarayan kesici bir marangozluk aracı. – Kırmızı, kalın çuhadan yapılmış, tepesinde püskülü olan, silindirik biçiminde eski bir başlık. **5-** Büyük erkek kardeş, ağa. – Bir işi yapabilme gücü, kudret, iktidar. – İsviçre'nin turistik öneme sahip önemli kentlerinden biri. **6-** Sayıların ilki. **7-** Tespihlerin baş tarafına geçirilen uzunca parça. – Öğütülerek toz durumuna getirilmiş tahlil. – Anadolu Ajansı'nın kısaltması. **8-** İnsanda üzüntü, sıkıntı, tedirginlik olmama durumu, huzur. – Kâinatda var olan her şeyi yaratan, koruyan, tek ve yüce varlık, Yaradan, ilah, Mevla. **9-** Giysi, yorgan çarşafı, yastık kılıfı gibi nesnelerin gereken belirli yerlerine düğmenin geçirilebilmesi için iplikle örülerek, parça geçirilerek veya biye ile yapılan küçük yarık. – Zaman, sıra, yer ve önem bakımından ötekilerden önce gelen, son karşıtı. **10-** Eski dilde kuzey. – Hz. Âdem'in yaratıldığı, cennete konulduğu ve cennetten çıkarıldığı; üzerine güneş doğan en hayırlı gün. **11-** Kur'an'da, Tevrat'ta ve dünya üzerindeki pek çok yerel efsanede bahsi geçen; Tanrı'ya ulaşmak amacıyla inşa edilen kule ve asma bahçeleriyle de ünlü olan antik kent. – Zan, zehap. **12-** Hareket hâlinde olan bir cisim üzerinde havanın yarattığı etkiyi ve havanın devinimini inceleyen bilim dalının adı. – Uygun bulmama, geri çevirme, kabul etmeme. **13-** "Hangi amaçla, hangi sebeple, neden, niye?" anlamlarında kullanılan bir soru zarfı. – Güvenlik güçlerinde belirli bir iş veya hizmeti başatabilecek güçteki en küçük birlik. – Ülkemizin plaka kodu. **14-** Bir bütünü oluşturan iki eşit parçadan her biri, nısıf, yarı anlamlarında kullanılan eski bir sözcük. – Binme, yük çekme, taşıma gibi hizmetlerde kullanılan tek tırnaklı bir hayvan. **15-** Müslüman olan herkesin bilmesi ve inanması gereken "Allah'tan başka ilah yoktur. Hz. Muhammed (s.a.s.) Allah'ın peygamberidir" anlamındaki iman akdimiz.

5				2				4
	8				3	5		
			4	9			3	
	1		5			4		2
4					9			
		2		4		8		7
	5	3					7	
8				7				5
	4				6	1		

SUDOKU KURALLARI

Oyunun amacı dokuzar hücreden oluşan 9 eşit kutuya bölünmüş bir alan üzerinde sayıları tekrar etmeyecek şekilde dizmeyi başarmak. Her satır ve sütunda 1'den 9'a kadar olan sayıları sadece bir kez kullanarak dizmeniz gerekiyor. Aynı şekilde çizgilerle ayrılmış her kutu içerisinde de 1'den 9'a kadar olan sayılar da sadece bir kez kullanılmak zorundadır. Sudoku, hem zevkli bir bulmaca hem de iyi bir zihin jimnastiğidir. İyi eğlenceler.

ÇÖZÜMLER

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	A	L	E	G	E	R	I	S		A	R	Z		
2	E	A	R	A	M	A	L	I	V	E	R	K		
3	M	A	F	E	R	A	H	I	M	R	Z	E		
4	I	V	E	J	M	A	K	A	R	O	N	S	E	
5	N	E	N	E	J	E	T	E	L	D	I	N	I	
6	T	I	R	E				B	I	C	I	M		
7	O	S	E	R				A	N	I	M	E		
8	V	I	T	E	K			B	A	N	I			
9	K	E	V					I	M	T				
10	Ç	N	G	E				L	I	T	R	E		
11	A	T	I	B	E	R	E	C	K	I	V			
12	A	S	A	B	I	N	A	U	S	M	A	H		
13	Z	E	R	F	E	R	B	I	M	A	R	T	I	
14	I	F	E	R	A	L	A	N	E	T	D			
15	H	E	S	N	C	A	S	K	I	T	R	I		

5	3	9	7	2	8	6	1	4
7	8	4	1	6	3	5	2	9
1	2	6	4	9	5	7	3	8
6	1	8	5	3	7	4	9	2
4	7	5	2	8	9	3	6	1
3	9	2	6	4	1	8	5	7
9	5	3	8	1	4	2	7	6
8	6	1	3	7	2	9	4	5
2	4	7	9	5	6	1	8	3

"Birinizin başına bir musibet geldiği zaman, 'Biz Allah'a aidiz ve biz O'na döneceğiz. Allah'ım! Başıma gelen musibetin/acının mükafatını senden bekliyorum. Bundan dolayı bana ecir ihsan et, benim için onu daha hayırlısıyla değıştir.' desin."

Ebû Dâvud, Cenâiz, 17-18.

O ÇOCUK

Bahçeden çocuk sesleri geliyor
Hayatı dinliyorum
İçim yoruluyor, ruh yoruluyor

Büyük gözlü çocuk
İnsanın içine kadar bakıyor
Sorar gibi
-“Nerede benim babam”

...

Nerede babam
Karşısında yapayalnızsın
Duvar gibi dikilen
Bu sorunun

Okşuyorsun başını
Şehit çocuğunun

CAHİT ZARİFOĞLU

